

ДОКЛАД

ЗА КАСОВОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2015 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА.....	6
1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2015 г.	6
2. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2015 г.	11
3. Основни бюджетни параметри към края на полугодieto на 2015 г.	12
4. Изпълнение на предвидени в ЗДБРБ за 2015 г. мерки за фискална консолидация.....	14
5. Мерки за повишаване на събираемостта на приходите.....	17
II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2015 година.....	22
1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма.....	28
1.1 Преки данъци.....	30
1.1.1 Корпоративни данъци.....	30
1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица	30
1.1.3 Други данъци	31
1.2 Приходи от социално и здравноосигурителни вноски.....	31
1.3 Косвени данъци.....	32
1.3.1 Данък върху добавената стойност	32
1.3.2 Акцизи	32
1.3.3 Данък върху застрахователните премии	32
1.3.4 Мита.....	32
1.4 Неданъчни приходи	33
1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми	33
2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.....	33
2.1 Текущи нелихвени разходи.....	34
2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала	34
2.1.2 Осигурителни вноски	34
2.1.3 Издръжка.....	34
2.1.4 Субсидии.....	35
2.1.5 Социално осигуряване и грижи.....	36
2.2 Капиталови разходи.....	37
2.3 Лихвени разходи	38
2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз	38
3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2015 г.	39
3.1 Просрочени задължения.....	39
3.2 Просрочени вземания	40
4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2015 година.....	41
4.1 Външно финансиране	41
4.2 Вътрешно финансиране.....	42
4.3 Приватизация.....	44
III. ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТИ НА ОБЩИНИТЕ, НА СОЦИАЛНООСИГУРИТЕЛНИТЕ ФОНДОВЕ И БЮДЖЕТИ ПО чл. 13, ал. 3 и ал. 4 НА ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ.....	45
1. Държавен бюджет	45
1.1 Бюджет на Народното събрание.....	47
1.2 Бюджет на съдебната власт.....	47
2. Бюджети на общините	47

3. Социалноосигурителни фондове	49
3.1 Държавно обществено осигуряване	49
3.2 Национална здравноосигурителна каса	49
4. Бюджети по чл. 13, ал. 3 на Закона за публичните финанси.....	50
4.1 Държавни висши училища	50
4.2 Българска академия на науките	50
4.3 Българско национално радио	51
4.4 Българска национална телевизия	51
4.5 Българска телеграфна агенция.....	51
5. Сметки за средствата от Европейския съюз на бюджетни организации	52
5.1 Сметка за средствата от Европейския съюз на Национален фонд към Министерство на финансите	52
5.2 Сметки за средствата от Европейския съюз, администрирани от Разплащателната агенция към Държавен фонд “Земеделие”	54
6. Бюджети по чл. 13, ал. 4 на Закона за публичните финанси.....	56
6.1 Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)	56
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	58

Използвани съкращения

Н1 - първо полугодие
АМ – Агенция „Митници”
АПИ – Агенция „Пътна инфраструктура”
БВП – брутен вътрешен продукт
БДЖ ЕАД – „Български държавни железници” ЕАД
БНБ – Българска народна банка
ВОП – вътреобщностни придобивания
ВСС – Висш съдебен съвет
ДВ – Държавен вестник
ДДС – данък върху добавената стойност
ДИЗ – държавни инвестиционни заеми
ДОО – държавно обществено осигуряване
НЗОК - Национална здравноосигурителна каса
ДДФЛ – Данъци върху доходите на физическите лица
ДФЗ – Държавен фонд „Земеделие”
ЕС – Европейски съюз
ЗДБРБ – Закон за държавния бюджет на Република България
ЗКПО – Закон за корпоративното подоходно облагане
ЗМДТ – Закон за местните данъци и такси
ИПЦ – индекс на потребителските цени
КСО – Кодекс за социално осигуряване
КФП – Консолидирана фискална програма
МБВР – Международна банка за възстановяване и развитие
МВР – Министерство на вътрешните работи
МЗ – Министерство на здравеопазването
МЗХ – Министерство на земеделието и храните
МО – Министерство на отбраната
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МРР – Министерство на регионалното развитие
МС – Министерски съвет
МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МФ – Министерство на финансите
НАП - Национална агенция за приходите
НК ”ЖИ” – Национална компания „Железопътна инфраструктура”
НОИ – Национален осигурителен институт
НС – Народно събрание
НСИ – Национален статистически институт
НРС – наблюдение на работната сила
НФ – Национален фонд
ОП – Оперативна програма
ПЗР – преходни и заключителни разпоредби
ПРБ – първостепенни разпоредители с бюджет
п.п. – процентни пункта
ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧИ – преки чуждестранни инвестиции
ПМС – Постановление на Министерския съвет
СКФ – Структурни фондове и Кохезионен фонд

СНС – система на националните сметки

УПФ – Учителски пенсионен фонд

ФГВРС – Фонд „Гарантирани вземания на работници и служители”

ФМ на ЕИП – Финансов механизъм на Европейско икономическо пространство

ХИПЦ – Хармонизиран индекс на потребителските цени

ЦБ – Централен бюджет

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2015 г.

За първото полугодие на 2015 г. **брутният вътрешен продукт**¹ в страната възлезе на **38 165 млн. лв.** Реалният растеж се ускори и достигна **2%**² за първо тримесечие и **2,2%** за второ тримесечие, при **1,7%** за първата половина на **2014 г.** За нарастването на БВП допринесоха както вътрешното търсене, така и износът.

Крайното потребление се повиши съответно с 1,1% през първо тримесечие и с 2,1% през второ. Повишението на потребителските разходи през 2015 г. бе подкрепено от положителната динамика на пазара на труда – увеличение на заетостта и реално нарастване на заплатите.

Растежът на инвестициите в основен капитал продължи през първата половина на 2015 г., но се забави до 2,1% за първо и 1,4% за второ тримесечие. Нарастването през първо тримесечие бе резултат от увеличение на инвестиционната активност в частния сектор, докато през второ тримесечие вече се отчита нарастване на капиталовите разходи на правителството.

За първата половина на 2015 г. **износът на стоки и услуги ускори растежа си до 12,9% за първо и 3,6% за второ тримесечие, при 2,6% за първото полугодие на 2014 г.** Износът нараства както към ЕС, така и към трети страни. Повишаването на вътрешното търсене и износа доведоха до растеж на вноса на стоки и услуги от **9,7%** за първо и **7,5%** за второ тримесечие.

От страна на предлагането с положителен принос към растежа бяха както индустрията, така и услугите. Брутната добавена стойност в страната нарасна средно с **1,8%**. През първите шест месеца на 2015 г. промишленото производство нарасна средно с **3,2%** на годишна база, като през месец юни ръстът се ускори до **7,2%**. Оборътът в промишлеността също се повиши през първата половина на годината до **5,8%**. Принос за отчетения растеж имаха както оборътът за износ, така и продажбите за вътрешния пазар. В същото време, индексът на строителната продукция се понижи с **1,7%** за полугодията в резултат на спада от **9,9%** при сградното строителство, докато гражданското строителство отчете повишение от **8,1%**.

Под влияние на ускорената икономическа активност през първото полугодие на 2015 г. търсенето на труд се съживи и подкрепи увеличението на заетостта в страната. Броят на заетите през първото тримесечие на 2015 г. нарасна с **0,8%**³ на годишна база, като повече от половината от растежа беше обусловен от сектора на индустрията. Положителното развитие беше подкрепено от нарастването на заетостта в промишлеността (с **1,7%**), повлияно от силното представяне на износа и повишението на индустриалното производство. Строителството също допринесе положително за общия ръст на заетостта, макар да остава единствената дейност⁴, където изменението на

¹ Данните за второ тримесечие на 2015 г. са на база експресни оценки за БВП на НСИ.

² Данните за БВП и компонентите му са сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни. Представените растежи са спрямо същия период на предходната година.

³ Според данните по ЕСС 2010.

⁴ Съгласно класификацията по КИД 2008 на база 10 икономически дейности.

реалната добавена стойност остава отрицателно. Почти всички поддейности на услугите подпомогнаха увеличението на заетите, което кореспондираше с положителните сигнали за икономическата активност от краткосрочните бизнес показатели. През второто тримесечие заетостта продължи да нараства, макар и с по-бавен темп в сравнение с предходните три месеца⁵. Положителната тенденция беше обусловена най-вече от преработващата промишленост и значителното повишение на работните места в някои дейности на услугите, които се характеризират с висока добавена стойност, като дейности в областта на информационните технологии и услуги.

Равнището на безработица продължи започналата през миналата година тенденция на понижение на годишна база. През първите три месеца на 2015 г. нивото на безработица запази стойността си от края на 2014 г. от 10,6%, а през второто тримесечие спадна под 10% (9,9%)⁶. Около 65% от намалението в броя на безработните се дължеше на увеличението на заетостта, докато останалият спад беше свързан с намалението на работната сила. Последното беше фактор за задържане на коефициента на икономическа активност на населението на ниво от 53,5% за шестте месеца на годината.

Ускореното нарастване на заетостта в началото на 2015 г. беше съпроводено и с по-бързо повишение на производителността на труда на годишна база. През първите три месеца на 2015 г. производителността на труда⁷ се повиши с 2,3%, като постигна висок растеж в сравнение с всички тримесечия от предходната година. С най-висок растеж се характеризираше селското стопанство (2,1%), следвано от услугите (1,2%) и индустрията (0,5%). В селското стопанство икономическата активност се забави спрямо реализираните темпове на растеж през 2014 г. в съчетание със съществено забавяне и в ръста на заетостта, което задържа растежа на производителността на труда на относително високо ниво. В сектора на услугите растежът на производителността остана близък до отбелязания през предходните две години темп на повишение от около и малко над 1%, като с най-висок растеж се характеризираха дейностите, регистрирали най-висок темп на нарастване на добавената стойност, като „Създаване и разпространение на информация“, „Операции с недвижими имоти“, „Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности“. В индустрията показателят се забави, повлиян преди всичко от понижението на добавената стойност в строителството, в условията на увеличение на заетите лица, докато по-бавното увеличение на производителността в промишлеността (1,2%) беше обусловено от бързото нарастване на заетостта, при ускорено повишение на икономическата активност в началото на годината.

Успоредно с по-бързото нарастване на производителността на труда и заетостта, средната работна заплата също ускори темпа си на повишение през първите шест месеца на годината. Средно за полугодieto на 2015 г. средната заплата за страната се повиши със 7,8% на годишна база, при 5,7% номинален растеж за първите шест месеца на 2014 г. Ускорението беше свързано с нарастването на заплатите в частния сектор с

⁵ Според данните от Наблюдението на работната сила (НРС) годишният темп на нарастване се забави до 1,1%, при 1,9% за предходните три месеца.

⁶ Според данните от НРС.

⁷ Изчислена като отношение на БВП по цени на 2010 г. и броя на заетите лица, съгласно ЕСС 2010.

9,3%, докато в общественения сектор се наблюдаваше забавяне на годишния номинален растеж до 4%. Процесът по оптимизация на средствата за работна заплата в публичната администрация доведе почти до задържане на нивата на заплатите и ограничаване на техния растеж до 1,3%, при понижение на наетите от 1,4% за шестте месеца. Най-висок растеж на средната заплата показват дейностите, които се отличават и с най-високи заплати като цяло, както и с по-висока производителност на труда, като „Създаване и разпространение на информация“ (12,1%) и „Професионални дейности и научни изследвания“ (13,2%). Висок растеж, обаче, отбелязват и дейности с по-ниски заплати от средната за страната, като „Административни и спомагателни дейности“ (16,3%) и „Търговия“ (9,0%). В дейностите на промишлеността с най-висок растеж се отличават преди всичко експортно-ориентираните отрасли.

Независимо от повишението на производителността на труда, растежът на доходите беше по-висок и това се отрази в увеличение на разходите за труд на единица продукция (РТЕП). След като през 2014 г. растежът на номиналните разходи за труд на единица продукция⁸ беше сведен до едва 0,2% на годишна база, през първите три месеца на 2015 г. той се ускори до 2,7%. На практика тази тенденция на повишение се наблюдава от края на миналата година, като в сравнение с последното тримесечие на 2014 г. ускорено повишение на номиналните РТЕП отбелязват селското стопанство и услугите, докато в индустрията се наблюдава ограничаване на растежа на показателя. Единствените дейности, където номиналните РТЕП се задържат или понижават, са създаване и разпространение на информация, финансови и застрахователни дейности и операции с недвижими имоти, като в първия и последния отрасли нарастването на доходите е компенсирано от повишението на производителността на труда, а финансовите и застрахователните дейности са единствените, които реализират спад на компенсацията на един нает.

През първата половина на 2015 г. се наблюдава тенденция на намаление на отрицателната инфлация по месеци на годишна база. Спадът на потребителските цени, измерен с ХИПЦ, се забави до -0,6% през юни на годишна база, като в края на 2014 г. той бе -2%. Започналото още в края на предходната година поевтиняване на еврото спрямо щатската валута повлия върху покачването на общото равнище на цените. Средно за полугодията еврото, респективно лева, се обезцени с 23% спрямо съответния период на предходната година. По компоненти на ХИПЦ, това се отрази директно върху цените на течните горива. В края на 2014 г. те отбелязаха спад от 22,3%, докато към юни спадът е 8,3%. Обезценката на еврото се отрази върху цените и при други групи от стоки, които зависят от вноса на суровини. Потребителските цени при храните имат положителна инфлация по месеци на годишна база още от месец март.

При базисната инфлация, която включва неенергийните промишлени стоки и услугите, също е налице тенденция на увеличение в равнището на цените. Отрицателната стойност на този индикатор се свива от 1,6 в края на 2014 г. на 0,9% за юни на годишна база. Цените на услугите в заведенията за хранене имат тенденция към

⁸Номиналните РТЕП показват отношението между компенсациите на един нает по текущи цени и БВП на един зает по постоянни цени от 2010 г.

покачване, повлияни от цените на храните. При другите услуги, разгледани като цяло, отрицателната инфлация също намалява от 1,7% в края на 2014 г., на 0,6% за юни 2015 г. Неенергийните промишлени стоки са с относително постоянно равнище на цените. При тях намалението на дефлацията е слабо изразено.

Цените на производител на промишлена продукция, реализирана на вътрешния пазар, отбелязаха общ спад за юни само от 0,3% на годишна база. Те зависят в по-голяма степен от вноския компонент на суровините, чиито цени се търгуват на международните пазари в доларово изражение. При този индикатор, групите на потребителските стоки, инвестиционните стоки и продуктите за междинно потребление бележат нарастване на цените, а само енергийните стоки поевтиняват.

Балансът по текущата сметка се подобри на годишна база през първите шест месеца на 2015 г. и достигна 0,8% от БВП при дефицит от 0,4% за същия период на 2014 г.

Основен принос за динамиката имаше търговското салдо. Растежът на износа на стоки достигна 12,6% на годишна база, при повишение на вноса от 5,5%. Подобриеното при износа бе по линия на търговията с благородни и цветни метали, електрически машини, лекарствени продукти, метални руди, електрическа енергия и рафинирани нефтопродукти със страните от ЕС и зърнени растения, електрическа енергия и торове със страните извън ЕС. Доста по-ниският номинален темп на повишение на вноса на стоки в сравнение с износа се дължи на вноса от трети страни, който остава на равнището от първото полугодие на 2014 г., докато вносът от ЕС расте над 7% за първото полугодие на 2015 г. Причина за това развитие е от една страна поскъпването на долара спрямо еврото, което оскъпява вноса от трети страни, при допускане, че търговията с тях се осъществява предимно в щатски долари. Същевременно за други групи стоки като нефта, който е основен вносен продукт, значителното понижение на международните цени доведе до спад на номиналния внос, при увеличение на внесеното количество от суровината.

Излишъкът по статия „Услуги“ се сви до 2,1% от БВП в резултат на по-нисък износ за т.нар. услуги ишлеме. Леко повишение на излишъка бе отчетено при вторичния доход, поради по-високи получени трансфери в рамките на международното сътрудничество. Балансът на статията за полугодията бе 2,7% от БВП. Дефицитът по доходната статия се понижи минимално до 1,3% от БВП.

Излишъкът по капиталовата сметка за периода достигна 1,7% от БВП в резултат от преведени инвестиционни субсидии от ЕС. Дефицитът по финансовата сметка, отразяващ превишението на привлечените средства над изплатените към нерезиденти възлезе на 3,5% от БВП. Основните привлечени средства бяха от преки чуждестранни инвестиции и емитирания от държавата троен транс еврооблигации през месец март тази година.

Международните валутни резерви достигнаха 19,2 млрд. евро в края на юни 2015 г., след като нараснаха с 34,2% на годишна база, при понижение от 1,8% година по-рано. Резервите имаха положителен годишен темп на растеж през цялото полугодие. В основата на нарастването им бе най-вече увеличението на банковите резерви. Техният годишен ръст достигна 58,6% в края на юни и може да бъде отдаден на преминаването на банките към новите капиталови изисквания в ЕС, според които те

трябва да заделят различни капиталови буфери, съставени от базов собствен капитал от първи ред. Значителен принос за увеличението на международните валутни резерви през първото полугодие имаше депозитът на правителството, след като в него постъпиха по-голямата част от средствата, получени от емитираните през март глобални еврооблигации. Нивото на резервите осигуряваше необходимата стабилност на валутния борд, като в края на юни покритието на паричната база с резерви бе 174,6%. Международните валутни резерви покриваха 7,8 месеца внос на стоки и услуги, а към края на май съотношението им с краткосрочния външен дълг достигна 253,8%.

Паричното предлагане нарасна с 2,5% в края на юни спрямо година по-рано. Широките пари също бяха повлияни от изключването на КТБ от паричната статистика и приключиха 2014 г. с растеж от 1,1%. Значителен принос за ускоряването на растежа на М3 имаха депозитите с договорен матуритет, които ограничиха понижението си на годишна база от 10,1% в края на предходната година до 2,5% през юни. През разглеждания период бързоликвидният паричен агрегат М1 забави нарастването си от 15,1% до 11,5%. Същевременно, депозитите, договорени за ползване след предизвестие, ускориха темпа си на понижение от 3,3% до 8,5%. Общият размер на депозитите в банковата система постигна годишен растеж от 1,5% в края на юни, след като в края на 2014 г. регистрира спад от 0,5%. Най-много за това допринесоха депозитите на нефинансови предприятия, които в края на първото полугодие нараснаха на годишна база с 6,6%, при 0,1% шест месеца по-рано. Това може да се свърже с доброто представяне на българския износ на стоки за разглеждания период. Положителен принос имаха и депозитите на домакинства, които ускориха растежа си от 3,1% в края на декември до 4,3% в края на юни.

Годишният темп на изменение на **кредита за частния сектор** остана под влиянието на базовия ефект от изключването на баланса на КТБ от паричната статистика през ноември 2014 г. и в края на юни бе отрицателен в размер на 9,8% при спад от 8,2% в края на предходната година. На месечна база частният кредит отбеляза повишения през март и юни, а през останалите месеци се понижи, като в крайна сметка нивото му в номинално изражение в края на полугодията остана под това от края на декември 2014г. Аналогична беше месечната динамика на кредитите за нефинансови предприятия, като през юни те нараснаха спрямо предходния месец с 1,4%. Спадът на корпоративните кредити на годишна база се задълбочи до 14,5%, спрямо 11,6% в края на 2014 г. Кредитите за домакинства намаляха леко само през първите два месеца на годината, след което реализираха минимални месечни растежи в рамките на 0,1%-0,2% (0,2% през юни). Така на годишна база темпът им на понижение остана сходен с този в края на декември – 1,8% срещу 1,6%. Потребителските кредити се понижиха в края на юни с 0,1% спрямо същия месец на предходната година след три поредни месеца на положителен, но близък до нулата месечен растеж. Жилищните кредити ускориха темпа си на годишно понижение от 0,9% през декември до 2,2% в края на полугодията на 2015 г. при близко до нулата месечно изменение от началото на годината.

Банковата система в България поддържаеше високите си показатели за ликвидност през първите две тримесечия на 2015 г. Коефициентът на ликвидните активи се повиши и към края на юни бе 32,7% при 30,1% в края на 2014 г. За полугодията банковата система постигна годишно нарастване на нетния лихвен доход

от 3,3%, докато в същото време общите разходи за обезценки се свиха с 22,7%. Това имаше положително влияние върху нетния финансов резултат на системата, който достигна 503,3 млн. лв. в края на юни при годишен ръст от 51,6%.

2. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2015 г.

➤ Брутен вътрешен продукт

Развитието на българската икономика през първата половина на 2015 г. е по-благоприятно от очакваното. При подготовката на Бюджет 2015 г. е използвана макроикономическата прогноза, изготвена през ноември 2014 г., според която българската икономика ще нарасне с 0,8% през настоящата година. Експресните оценки на НСИ отчитат средно ръст от 2,1% през първото полугодие на 2015 г. (сезонно изгладени данни). Реалният растеж на БВП за 2015 г. се очертава да бъде по-висок от очаквания. Експресните оценки на НСИ за БВП за полугодията, както и положителното развитие на пазара на труда ни дават основание да очакваме, че потреблението ще има доста по-висок от заложения в бюджетната прогноза растеж от 0,5%, поради отчетните данни и благоприятните очаквания до края на годината за потреблението на домакинствата.

➤ Пазар на труда

Текущото развитие на пазара на труда е по-оптимистично от очакванията и дава основания за растеж на заетостта и по-ниско ниво на безработица от заложеното в Бюджет 2015 г. През първото полугодие на 2015 г. пазарът на труда се възстановяваше с по-бързи темпове от очакваните в Бюджет 2015, което дава основания да се очаква растеж на заетостта за цялата година в сравнение с очакваното задържане на заетите около нивото им от 2014 г. Съответно, равнището на безработицата е с по-силно изразена благоприятна динамика на годишна база и може да се очаква средногодишната му стойност да бъде по-ниска от очакваното в Бюджет 2015 ниво от 11,7% .

В съответствие с по-бързото възстановяване на пазара на труда, динамиката на доходите също се очаква да бъде по-висока в сравнение с прогнозата в Бюджет 2015. През първата половина на годината растежът на доходите се ускори на годишна база и това дава основание за постигане на по-висок номинален растеж за цялата година спрямо очаквания ръст в Бюджет 2015 от около и малко под 2%.

➤ Инфлация

Развитието на инфлационните процеси през първата половина на 2015 г. е по-ниско от заложената оценка в ЗДБРБ 2015 г., където бе прогнозирана средногодишна инфлация от 0,1%.

През второто полугодие на 2015 г. общото равнище на потребителските цени ще продължи да се покачва. Очаква се ХИПЦ да отчете положително изменение в края на годината. Влияние за това ще имат по-високите международни цени, преизчислени в евро (лева) в резултат от значителното обезценяване на еврото спрямо щатския долар, което ще компенсира до известна степен очакваното намаление на цените на основните групи стоки в доларово изражение.

Административните цени на електроенергията за домакинствата не бяха увеличени в средата на 2015 г., което беше заложено в нашата първоначална прогноза. Бяха

увеличени цените на електроенергията за стопански нужди, чрез уеднаквяването на таксата „задължение към обществото“ за всички потребители – битови и стопански. Това може да има косвен ефект върху общото равнище на цените, но очакваме той да бъде силно ограничен, тъй като инфлационните очаквания за домакинствата и фирмите за следващите месеци се запазват ниски.

Като имаме предвид текущата динамика на цените, средногодишната инфлация се очаква да остане отрицателна за 2015 г. – около -0,6%.

➤ *Платежен баланс*

По-благоприятната от очакваното външна среда и по-високото вътрешно търсене са основни фактори за съществено по-високи от залегналите в Бюджет 2015 номинални растежи на износа и вноса на стоки. Ръстът на износа ще изпревари този на вноса. В съответствие с прогнозата, балансът на текущата сметка за 2015 г. ще е положителен.

3. Основни бюджетни параметри към края на полугодieto на 2015 г.

Параметрите по изпълнението на основните показатели в частта приходите и помощите по консолидираната фискална програма индикират положително развитие от началото на годината. Приходите по КФП нарастват номинално с 2 132,8 млн. лв. (15,1 на сто) за първите шест месеца на 2015 г. спрямо същия период на предходната година, като за това допринасят основно данъчните постъпления и помощите. Мерките за повишаване на събираемостта на приходите, както и благоприятните развития в икономическата среда през изминалите месеци, са сред основните фактори за отчетените добри параметри по изпълнението на данъчните приходи, като най-значителен ръст спрямо същия период на предходната година се отчита в групата на косвените данъци и постъпленията от осигурителни вноски. Приходите от ДДС и акцизи се подобряват значително спрямо постъпленията за същия период на 2014 г. (номинален ръст от 13,2 %, респективно 9,4 %). Данъчните постъпления като цяло нарастват в номинално изражение с 1 106,5 млн. лв. (9,9 %) спрямо полугодieto на 2014 г., благодарение основно на ръста при косвените данъци.

В частта на неданъчните приходи параметрите по изпълнението на годишните разчети също са добри, като неданъчните приходи към 30.06.2015 г. представляват 60,4 % от годишния разчет и бележат номинален ръст от 194,8 млн. лева.

Значителен ръст спрямо същия период на предходната година се отчита и при постъпленията от помощи от страната и чужбина (вкл. помощите от фондовете на ЕС). Постъпленията в частта на помощите за първите шест месеца на годината са в размер на 1 998,5 млн. лв., което представлява ръст от 831,6 млн. лв. (71,3 %) спрямо същия период на предходната година. По-високите постъпления са в резултат от една страна на ускореното усвояване на средства от ЕС с оглед минимизиране загубите на средства от стария програмен период (2007-2013 г.), и от друга - на възстановените средства от ЕК през 2015 г. по временно замразените през 2014 г. Оперативна програма „Околна среда” и две оси на Оперативна програма „Регионално развитие”.

На база на тези параметри и изготвените прогнози в годишен план не се очертава напрежение при изпълнението на планираните данъчни и неданъчни приходи по националния бюджет, като при запазване на тенденциите от предходните месеци може да се очаква преизпълнение на разчетите основно в групата на косвените данъци и

приходите от осигурителни вноски. Тук е важно да се отбележат и усилията на приходните администрации за повишаване на събираемостта на приходите. Активните мерки за изтласкване на светло на оборотите от сивия сектор на икономиката чрез контрол в реално време на фискалните устройства на търговците в страната, мерките за засилване на контрола при търговията с акцизни стоки, борбата с контрабандния внос, както и противодействието на опитите за данъчни нарушения и измами са част от тези усилия и очакваните ефекти в приходите вече дават резултат. Системното прилагане на тези мерки трябва да окаже дългосрочен дисциплиниращ ефект и натиск върху сивата икономика.

Параметрите по разходите са в рамките на разчетите към ЗДБРБ за 2015 г. Разходите за персонал по държавния бюджет в номинално изражение отчитат минимално свиване спрямо същия период на предходната година, но на база на отчетните данни към юни се очертават проблеми при някои министерства по отношение на спазването на одобрените годишни лимити. От друга страна капиталовите разходи бележат ръст спрямо същия период на миналата година, основно поради сериозния ръст на разходите по програмите и фондовете на ЕС. Ръст се отчита и при социалните разходи.

Вследствие на отчетените добри параметри по изпълнението на приходите по националния бюджет и стегнатата рамка по отношение на разходите, бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към края на първото полугодие на 2015 година е излишък в размер на 889,5 млн. лв. (1,1 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 442,3 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 447,3 млн. лева. За сравнение към края на месец юни 2014 г. бюджетното салдо по КФП бе дефицит в размер на 996,4 млн. лв. (1,2 % от БВП), т.е. отнесено към БВП бюджетната позиция се подобрява с 2,3 процентни пункта.

Предизвикателства при изпълнението на бюджета до края на годината

➤ Основните предизвикателства при изпълнението на бюджета до края на годината са свързани с концентрирането на значителни по размер плащания по програмите и фондовете на ЕС в последното тримесечие на годината. Поради това изместване на разходите по ОП и фондовете на ЕС, съществува риск голяма част от тях ефективно да бъдат възстановени от ЕК на България в началото на следващата година, което съответно ще доведе до формирането на дефицит на касова основа по сметките за средства от ЕС през настоящата година. Поради тази причина доброто изпълнение в частта на приходите по националния бюджет може да осигури буфер, който да компенсира потенциално превишение на дефицита по сметките за средства от ЕС и други бюджетни системи (главно бюджетите на общините).

➤ Параметрите в частта на разходите за персонал в някои първостепенни разпоредители с бюджет към 30.06.2015 г. индикират за наличието на проблеми при реализиране на структурни и други мерки за ограничаване на разходите за персонал до одобрените със ЗДБРБ за 2015 г. годишни лимити. Основната част от първостепенните разпоредители с бюджет са предприели необходимите действия за спазване на заложените годишни параметри, но проблеми се очертават основно по бюджетите на Министерството на вътрешните работи (МВР), Министерството на отбраната (МО) и Министерството на правосъдието (МП). Някои от посочените министерства изостават в реализацията на реформите и своевременното предприемане на мерки за повишаване ефективността на разходите. В тази връзка и в контекста на реализирането на планираното ограничаване на разходите за персонал със ЗДБРБ за 2015 г. е необходимо

тези администрации спешно да реализират активни мерки за ограничаване на разходите за персонал и спазване на одобрените годишни лимити.

➤ В някои министерства и ведомства се отчита увеличение на размера на просрочените задължения спрямо края на миналата година, като най-голямо то е в МВР, МО, МЗХ, МП и други. Нарастването на просрочените задължения индикира за потенциален риск от неспазване одобрените максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2015 г., както и на максималния размер на ангажименти за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2015 г. със ЗДБРБ за 2015 г. Добрата финансова практика предполага управлението на поемане на ангажименти да е съобразено с възможностите за разплащане на възникнали задължения по съответните договори и недопускане на просрочени задължения. В рамките на управленската отговорност ангажимент на съответния ръководител е разплащане на просрочените задължения и/или свеждането им до минимум в рамките на одобрените бюджетни кредити.

4.Изпълнение на предвидени в ЗДБРБ за 2015 г. мерки за фискална консолидация

Мерки в приходната част на бюджета

- ***Повишаване на максималния осигурителен доход от януари 2015 г. от 2400 на 2600 лева.***

За първото полугодие на 2015 г. мярката обхваща 109 400 лица средномесечно, като ефектът върху приходите за Държавното обществено осигуряване е около 23 млн. лв. по-високи приходи спрямо същия период на предходната година

- ***Повишаване на минималния осигурителен доход на земеделските стопани и тютюнопроизводителите от януари 2015 г. от 240 на 300 лева.***

За първото полугодие на 2015 г. мярката обхваща 28 000 лица средномесечно, като ефектът върху приходите от осигурителни вноски за Държавното обществено осигуряване е около 1.4 млн. лв.

- ***Разширяване на данъчната основа за данъка върху доходите от лихви***

От 1 януари 2015 г. се разширява данъчната основа за облагане с данък върху доходите от лихви, като с окончателен данък се облага брутната сума на придобитите от местни физически лица доходи от лихви, не само по депозитни, а по всички банкови сметки, като данъчната ставка остава непроменена – 8 на сто.(ДВ, бр. 105 от 19 декември 2014 г., в сила от 1.01.2015 г.).

- ***Отмяна на данъчното облекчение в ЗДДФЛ за доходи от трудови правоотношения***

От 1 януари 2015 г. е отменено данъчното облекчение за доходи, непревишаващи минималната работна заплата. (ДВ, бр. 105 от 19 декември 2014 г., в сила от 1.01.2015 г.).

- ***Въвеждане на задължително изискване, плащанията по договори от разпоредители с бюджет се извършват само след потвърждение от Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“, че получателите на плащанията нямат публични задължения.***

В края на 2014 г. беше прието РМС 788/2014 г.за разплащанията на разпоредители с бюджет по договори, съгласно което плащанията по договори от разпоредители с бюджет се извършват само след потвърждение от Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“, че получателите на плащанията нямат публични задължения, а в случаите, когато лицата имат такива - че за съответните публични задължения са наложени обезпечителни мерки по реда на Данъчно-осигурителния процесуален

кодекс. Мярката има за цел повишаване на събираемостта на бюджетните приходи чрез засилване на междуинституционалното сътрудничество, координацията, обмяна на информация между приходните агенции и разпоредителите с бюджет – министерства, държавни агенции, общини и други.

- **Криминализиране укриването на задължителни осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване и за здравно осигуряване в големи размери с изменение на Наказателния кодекс.**
- **ЗДДС – въвеждане на специални режими за облагане на доставки на далекосъобщителни услуги, услуги за радио- и телевизионно излъчване или услуги, извършени по електронен път, по които получатели са данъчно незадължени лица**
- **Въвеждане на данък върху допълнителните разходи на народните представители в размер на 10 на сто върху начислените разходи.**

Мерки в разходната част на бюджета

- **Повишаване на пенсионната възраст**

При разработването на бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) за 2015 г. беше взето предвид увеличаване на възрастта и осигурителния стаж за пенсиониране по чл. 68 на Кодекса за социално осигуряване с по 4 месеца от първи януари 2015 г., на база на което бе планирано намаление в разходната част на бюджета на ДОО за новоотпуснати пенсии за осигурителен стаж и възраст. От януари 2015 г. влезе в сила само увеличение на изискуемия осигурителен стаж с 4 месеца, докато условието за пенсионната възраст остана непроменено. През първото полугодие на 2015 г. увеличението при новоотпуснатите лични пенсии за осигурителен стаж и възраст е с 5995 (24%) повече спрямо същия период на 2014 г. Това води до 7,4 млн. лв. повече разходи за осигуряване на новоотпуснати пенсии. Увеличението само на необходимия стаж за отпускане на нови пенсии не дава съществен ефект при намалението на разходите, поради съществуващата възможност за закупуване на до 5 години осигурителен стаж. Броят на закупилите стаж през първото полугодие на 2015 г. нараства с 69,5 на сто спрямо същия период на предходната година, което потвърждава извода, че правоимащите се възползват от тази законова възможност и придобиват право на пенсия.

- **Прекратяване на изплащането на втора социална пенсия за инвалидност**

От януари 2015 г. се прекрати отпускането на втори социални пенсии за инвалидност в размер на 25 на сто от пенсията за инвалидност. Оценката за ефекта в разходите за новоотпуснати втори пенсии за социална инвалидност към полугодieto е около 2,2 млн. лева.

- **Ограничаване на разходите за персонал по държавния бюджет с около 10 на сто**

Със ЗДБРБ за 2015 г. на всеки първостепенен разпоредител с бюджет по държавния бюджет, с изключение на Народното събрание и съдебната система, са одобрени разходи за персонал, които са намалени средно с около 10 на сто спрямо разходите за персонал по уточнен план за предходната година. С чл. 48, ал. 2 от закона на управителните съвети на Българската национална телевизия и на Българското национално радио и на генералният директор на Българската телеграфна агенция е възложено да предприемат необходимите действия за намаляване на разходите за персонал с 10 на сто за 2015 г. спрямо утвърдените за 2014 г. С чл. 80, ал.2 от същия

закон е предвидено промени по одобрените разходи за персонал да се извършват от Министерския съвет и то само при структурни и/или компенсирани промени между отделни бюджети.

За изпълнението на горните законови разпоредби, Министерският съвет с чл. 79 от ПМС № 8 за изпълнението на държавния бюджет за 2015 г. задължи първостепенните разпоредители с бюджет да разработят мерки за оптимизиране на разходите им за персонал до размера, утвърден с годишния закон за бюджета и при необходимост да предприемат действия за промени в устройствените си правилници.

На база на наличната информация към полугодieto основната част от разпоредителите с бюджет предприемат адекватни мерки, с оглед спазването на одобрените им по-ниски разходи за персонал в годишен план.

Параметрите в частта на разходите за персонал в някои първостепенни разпоредители с бюджет към 30.06.2015 г. индикират за наличието на проблеми при реализиране на структурни и други мерки за ограничаване на разходите за персонал до одобрените със ЗДБРБ за 2015 г. годишни лимити. Основната част от първостепенните разпоредители с бюджет са предприели необходимите действия за спазване на заложените годишни параметри, но проблеми се очертават основно по бюджетите на Министерството на вътрешните работи, Министерството на отбраната, Министерството на правосъдието и др. Министерството на финансите изготви анализ и доклад до Министерския съвет, в който беше обърнато внимание, че всички министри спешно следва да предприемат действия в оставащите месеци за разработване на допълнителни мерки, които реално да водят до спазване на утвърдените разходи за персонал със ЗДБРБ за 2015 г.

- Законодателни промени и мерки за оптимизиране и контрол на здравноосигурителните разходи по бюджета на НЗОК.

Част от мерките, свързани с овладяване на ръста на разходите по бюджета на НЗОК бяха заложи при изготвянето на Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК), като предвидените разходи са редуцирани с около 80 млн. лв. спрямо разчетите към Закон за изменение и допълнение на ЗБНЗОК за 2014 г. Това намаление се базира от една страна на базов ефект от разплатени през 2014 г. задължения на НЗОК към лечебни заведения от предходни години, и от друга – на ефектите в разходите от изготвените законодателни инициативи и мерки за реформи в сектора на здравеопазването от Министерството на здравеопазването.

В изпълнение на тези мерки в края на първото полугодие на 2015 г. бе приет Закон за изменение и допълнение на Закона за здравното осигуряване (ДВ бр. /27.06.2015 г.). Промените предвиждат разделянето на пакета здравни дейности, заплащан от НЗОК, без това да е свързано с принципна промяна в здравноосигурителния модел. Чрез прецизиране на медицинската помощ, закупувана от НЗОК, в зависимост от социалната значимост на заболяванията и оптимално необходимото време за тяхното лечение се цели и подобряване на ефективността на системата и оптимизиране на разходите. Регламентира се поетапно повишаване на размера на осигурителния доход, върху който държавата ще внася здравноосигурителните вноски за лицата по чл.40, ал.3 от Закона за здравното осигуряване с 5 на сто годишно от началото на 2016 г. до достигане на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица с оглед подобряване събираемостта на здравноосигурителните приходи и повишаване на приходната част на бюджета на бюджета на НЗОК.

На първо четене от Народното събрание е приет ЗИД на Закона за лечебните заведения. Предлаганите промените са насочени към оптимизиране на болничната мрежа, като с Национална здравна карта ще се определят по средноевропейските норми критериите за достатъчност на активни болнични легла и брой болници. НЗОК

на базата на възможността за селективен избор ще сключва договори по критерии за достъпност, за качество и за комплексност на лечение само с определени болници. Останалите болници няма да имат договор с касата.

За подобряване контрола върху ценообразуването на лекарствата, от средата на м. август е в сила промяна в Наредба № 10 от 2009 г. за условията и реда за заплащане на лекарствени продукти, на медицински изделия и на диетични храни за специални медицински цели (обнародвана в ДВ, бр. 62 от 2015 г.), с която се предлагат допълнителни механизми за предоставяне на отстъпки за лекарствени продукти за домашно лечение, заплащани напълно от НЗОК.

Независимо от горепосочените законодателни инициативи, ефект от които вероятно ще има в по-дългосрочен план или най-рано през четвъртото тримесечие на 2015 г., и въпреки предприетите от оперативното ръководство на НЗОК краткосрочни мерки, свързани с оптимизиране на разходите и подобряване на контрола, анализът на отчета за изпълнението на бюджета на НЗОК за първото полугодие за 2015 г., не показва съществено забавяне в равнището на здравноосигурителните плащания. Разходите и трансферите по бюджета на НЗОК към 30 юни 2014 г. са 1 592,3 млн.лв., а към 30 юни 2015 г. 1 587,8 млн.лв. Оценката за намалението на разходите през първото полугодие на 2015 г. спрямо същия период на 2014 г. е 4,5 млн.лв. На практика запазването на разходите през първото полугодие около нивото от предходната година и допусканията за изпълнението на бюджета на НЗОК до края на 2015 г., както и забавянето на приемането на законите и останалите нормативни актове, свързани с: подобряване на контрола на изпълнителите на медицинска помощ и оптимизиране на разходите за лекарствени продукти, дават основание за допускане на рискове за спазване на параметрите по бюджета на НЗОК за 2015 г. Рисковете са основно по отношение на разходите в областта на лекарствата за домашно лечение, лекарствата за лечение на онкологични заболявания и в областта на болничното лечение. На този етап Надзорният съвет и оперативното ръководство на НЗОК предприемат редица мерки за подобряване на контрола и овладяване на ръста в разходите в определени направления на здравноосигурителните плащания, с цел да не се допусне дефицит по бюджета на НЗОК и запазване на определените параметри със закона за бюджета за 2015 година.

- Преустановяване на публичната инвестиционна програма

Поради недоказана ефективност от началото на 2015г. е преустановена въведената през 2014 г. публична инвестиционна програма. Номиналният ефект от прилагането на тази мярка е около 100 милиона лева намаление на капиталовите разходи.

5. Мерки за повишаване на събираемостта на приходите

✓ Създадена бе експертна междуведомствена работна група с представители на широк кръг администрации (Заповед Р-135 от 10.06.2015 г. на министър-председателя), на която е възложено **разработването на Единна национална стратегия за повишаване на събираемостта на данъците, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството**. Към полугодията на 2015 г. е извършен преглед и анализ на множество материали, свързани с темите от стратегията и е изготвени проект на стратегията, който е изпратен за съгласуване. Изготвени са и са в процес на обсъждане варианти на план за действие към стратегията.

✓ Създаден бе **междуведомствен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари** (ПМС №89/16.04.2015 г.) за **осъществяване на фискален контрол върху стоки с висок фискален риск** е. Центърът функционира в непрекъснат режим на работа и осигурява взаимодействието и координацията между Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“, Главна дирекция „Национална полиция“ и Главна дирекция „Гранична

полиция“ на Министерството на вътрешните работи, Държавна агенция „Национална сигурност“, Агенция „Митници“, Националната агенция за приходите и Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“. Основните резултати се изразяват в ръст на декларираната данъчната основа на ВОП през първо полугодие на 2015 г. спрямо същия период на 2014 г. с 258,6 млн. лв.

✓ От началото на годината беше изработена **единна практика по прилагането на данъчното и осигурителното законодателство**. Актуализирани са всички наръчници по прилагането на данъчното и осигурителното законодателство, съгласувани и допълнени са Методика за търговия с течни горива и Методика за осъществяване на данъчно осигурителен контрол в бранш „Електронна търговия със стоки“, както и е изготвен проект на изменение на ДОПК, с който се цели ускоряване на процеса на събиране.

✓ Усилено се работи за **повишаване на данъчната и осигурителната култура на обществото**. В тази връзка са изготвени различни наръчници, инструкции и указания по прилагане на данъчно-осигурителното и друго приложимо от НАП законодателство, които са публикувани на сайта на НАП. Осъществено е и предоставяне на пълна и изчерпателна информация за услуги, процеси, формуляри, указания за попълване, както и на различни електронни услуги със свободен достъп като напр. здравноосигурителен калкулатор, справка за здравноосигурителен статус и др. на интернет страницата на НАП, консултация на гише в офисите, чрез информационни табла в салоните за обслужване и информационния център на НАП – единния телефонен номер за цялата страна 0 700 18 700, както и публикации в печата.

✓ В резултат на предприетите мерки за **повишаване на събираемостта на просрочените публични вземания** през първото полугодие на 2015 г. се забелязва промяна в поведението на длъжниците, изразяващо се в по-малък размер на задълженията, които не са платени в законовия срок. Просрочените задължения в периода 01.01 до 30.06.2015 г. са с 557,1 млн. лв. (15,81%) по-малко спрямо същия период на 2014 г. Отчита се значително намаление към 30.06.2015 г. спрямо 30.06.2014 г. и по отношение на броя на лицата, с просрочени данъчни и осигурителни задължения – 27% по-малко.

Платените в хода на образуваните изпълнителни производства суми за погасяване на публични вземания с взыскател НАП, са с 89% – 191,8 млн. лв. повече в сравнение с първото полугодие на 2014 г.

През 2015 г. значително беше повишен интензитета на мерките, свързани със стимулиране доброволното изпълнение на задълженията, чрез прилагане на т.нар. „меки способи“. Същите, освен фискален ефект, изразяващ са в реални постъпления („бързи пари“), целят да провокират активно поведение от страна на задължените лица с оглед заплащане на задълженията, дисциплиниране и трайна промяна в поведението им с оглед намаляване на разходите за събиране на дълга чрез намаляване на броя на лицата, за които ще се предприемат действия по изпращане на писмена покана и принудително събиране.

Осъществени са кампании, насочени към лица с новодекларирани задължения по месечни справки-декларации по ЗДДС, годишни данъчни декларации по ЗКПО и ЗДДФЛ за финансовата 2014 г. Приведени и са кампании за стимулиране на доброволното изпълнение на просрочени задължения от лица – държавни служители.

Приходите от **продажба на вещи, конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата** от различни източници за първото полугодие на 2015 г. са в размер на 1,7 млн. лв.

Общият брой на проведените търгове за първото полугодие на 2015 г. е 175 с приходи от 1,4 млн. лв.

В резултат на действията на НАП по отношение на **установяване и ефективно събиране на определени със закон частни държавни вземания** (ЧДВ) през първите шест месеца на 2015 г. събраните суми по частни държавни вземания са в размер на 5,1 млн. лв., от които 320 976 лв. – платени с компенсаторни инструменти. Постъпленията представляват 84.72 % от планираните за 2015 г. приходи от частни държавни вземания.

✓ Във връзка с мярката за коректно установени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по основание и размер към 30.06.2015 г. са издадени 5 256 ревизионни акта, като от тях 61% са с разкрития над 10 000 лв. Допълнително разкритите приходи са 1 047 млн. лв., в т.ч. за осигурителни вноски – 19 млн. лв.

✓ НАП продължава да работи активно за **идентифициране и санкциониране на нарушителите на данъчното и осигурителното законодателство**. За периода януари–юни 2015 г. органите по приходи от функция „Контрол“ са съставили 3 569 бр. АУАН и са издадени 2 300 бр. наказателни постановления за налагане на глоби и имуществени санкции на задължените лица. Осъществявани са и съвместни действия на НАП с органите на ДАНС и МВР, с цел противодействие на данъчно-осигурителни измами, нанасящи щети на държавния бюджет. В допълнение на това се извършват съвместни контролни действия в рамките на регионалните координационни центрове за взаимодействие между НАП и Агенция „Митници“. Съвместно със служители на Българската агенция по безопасност на храните са извършени контролни действия за засилване на контрола при търговията на едро и дребно с плодове и зеленчуци и храни от животински произход в борси, тържища, пазари, обекти за производство и търговия.

За периода от 01.01.2015 г. до 30.06.2015 г. на фискалните контролни пунктове на ГКПП са извършени общо 133 877 проверки на транспортни средства, като на 29 473 са поставени технически средства за контрол.

✓ Във връзка с **установяването и предотвратяването на измами** в периода 01.01.2015 – 30.06.2015 г са изготвени 83 доклади за идентифицирани данъчни измами за периода. В резултат на приключилите 17 ревизии от общо 115 ревизии, допълнително начисленият данък е общо в размер на 4млн. лв. В следствие на предприетите мерки по противодействие е намален данъчен кредит в размер на 7,8 млн. лв., а ефективно внесена сума е 1,1млн. лв.

✓ По мярка **управление на риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство** през първо полугодие на 2015 г. са представени резултатите от приключилите проекти по анализ на риска, които са одобрени от НАП:

- Риск от „Недеклариране и невнасяне на здравни вноски“, като резултатите от анализа са представени в Министерство на здравеопазването, Министерство на финансите и пред здравната комисия на Народното събрание;
- Риск от „Укриване на печалби от лица, извършващи товарен автомобилен транспорт и услуги по преместване“.

Представени са и резултатите от извършения анализ на данните от категоризирането на задълженията на случайна извадка от задължени лица и оценката на платежоспособността им, осъществен чрез разработения от дирекция „Управление на риска“ нов Data mining модел.

Утвърдена е Програмата за спазване на законодателството и намаляване нивата на риск за 2015 г., в която са планирани мерките, които ще бъдат предприети за третиране на рисковете от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство.

Разработена е нова версия на Методиката за оценка на актуалните характеристики и/или на ефекта от третиране на конкретни рискове, в която от една страна са направени допълнения и пояснения по част от описаните вече методи, а от друга е разработен нов раздел, включващ статистически техники, приложими при използване на методите за оценка, който е подкрепен с практически примери.

Започнали са действията по оценяване на актуалните характеристики и на ефекта от третирането на рискове, в т.ч. извличане и обработка на данни, избор на подходящ метод за извършване на оценката, съобразен с условията за прилагането му, и др.

Разработена е и Стратегия за управление на риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство, която предстои да бъде утвърдена от НАП.

По отношение надействието на специалната схема за облагане с ДДС на търговци, неустановени на територията на страната „Мини-обслужване на едно гише” – MOSS общият ефект за българският бюджет за първото тримесечие на 2015 г. е 913,9 хил. евро или 1,8 млн. лв.

✓ **За противодействието на митнически, валутни и данъчни нарушения с предмет акцизни стоки, както и на данъчни измами с акциз и ДДС** е разработен и публикуван в Държавен вестник Правилник за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за акцизите и данъчните складове; изготвен е проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-1 от 22.01.2014 г. за специфичните изисквания и контрола, осъществяван от митническите органи върху средствата за измерване и контрол на акцизни стоки (Наредба № Н-1); подписана е заповед за изменение на Заповед № ЗМФ-301/03.04.2014 г. на министъра на финансите относно реда, начина и формата за изпращане на данните от средствата за измерване и контрол.

Промените създават ясни правила по отношение, както на средствата за измерване и контрол и местата, на които следва да са поставени в данъчните складове/обектите на данъчнозадължените лица, така и по отношение на контрола, осъществяван от митническите органи. С предложените промени се цели оптимизиране на извършвания контрол от страна на митническите органи, намаляване на възможността за манипулиране на средствата за измерване и контрол и заобикаляне на определените точки за контрол, в които са поставени средства за измерване и контрол, а така също контрол в реално време на постъпващите в Българската централизирана информационна система данни от средствата за измерване и контрол.

През първото полугодие на 2015 г. в резултат на предприетите мерки от митническата администрация при осъществяване на контролните ѝ функции и реализиране на административно-наказателната отговорност на лицата нарушили Закона за митниците (ЗМ и Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) са извършени 9 303 броя проверки по предмета на ЗАДС, като са съставени 1 744 акта за установяване на административни нарушения по ЗАДС и 1 443 акта за установяване на административни нарушения по ЗМ.

За сравнение към полугодieto на 2014 г. бяха извършени 9 374 проверки по предмета на ЗАДС, като са съставени съответно 2 010 АУАН по ЗАДС и 1083 АУАН по ЗМ.

✓ Разработена е **Стратегия за по-ефективно използване на наличните информационни системи на Агенция „Митници“ на вътрешни и външни граници на Република България**; засилен е и контролът и на вътрешните граници, където допълнително се въвеждат данни за стоките в камионите, товарителниците, проверява се валидността на карнети ТИР и др. С измервателни уреди се проверява тонажът на контролираните МПС, задействат се рискови профили, които служителите от митническото разузнаване въвеждат във връзка с извършен анализ на риска.

✓ Работи се активно за **засилване на сътрудничеството с правоохранителните и правоприлагащите органи с оглед постигане на по-ефективни резултати в борбата срещу нарушенията с предмет тютюневи изделия и енергийни продукти**. Активно се използва създадената база данни в Агенция „Митници“. На разследващите органи е предоставена допълнителна възможност за извършване на проверки във връзка със заподозрени икономически оператори, превозни средства и др. Предоставен е и онлайн достъп на НАП до базата данни във връзка с необходимостта от анализ на вътреобщностните доставки и вътреобщностните придобивания.

За подобряване функционалността на митническата администрация и на работните процеси са предложени промени в Устройствения правилник на Агенция „Митници“.

II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2015 година

Основните параметри по изпълнението на консолидираната фискална програма към полугодieto на 2015 г., съпоставени с изпълнението към полугодieto на 2014 г. и разчетите към ЗДБРБ за 2015 г. са представени на следната таблица:

Таблицата №1. Изпълнение на основните параметри на консолидираната фискална програма към 30 юни 2015 година.

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Отчет Н1 2014	Разчет към ЗДБРБ за 2015 г. по КФП	Отчет Н1 2015 г.			Отчет Н1 2015 към отчет Н1 2014	Отчет Н1 2015 към разчет 2015
			КФП	Национале н бюджет	Европейски средства		
к.1	к.2	к.3	к.4=к.5+к.6	к.5	к.6	к.7=к.4:к.2	к.8=к.4:к.3
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	14 170,7	30 348,2	16 303,6	14 338,4	1 965,1	115,1%	53,7%
Данъчни приходи	11 179,6	24 011,8	12 286,1	12 286,1		109,9%	51,2%
Преки данъци	2 249,1	4 399,0	2 364,6	2 364,6		105,1%	53,8%
Косвени данъци	5 402,1	12 096,7	6 040,1	6 040,1		111,8%	49,9%
Приходи от социално и здравно осигурителни вноски	3 037,3	6 650,0	3 351,9	3 351,9		110,4%	50,4%
Други данъци *	491,1	866,1	529,6	529,6		107,8%	61,1%
Неданъчни приходи	1 824,2	3 342,5	2 018,9	2 006,0	12,9	110,7%	60,4%
Помощи	1 167,0	2 993,9	1 998,5	46,3	1 952,2	171,3%	66,8%
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	15 167,1	32 837,1	15 414,0	13 420,2	1 993,8	101,6%	46,9%
Нелихвени	14 365,3	30 612,5	14 599,1	12 605,3	1 993,8	101,6%	47,7%
Текущи	12 628,3	25 219,1	12 632,1	12 191,8	440,4	100,0%	50,1%
Капиталови	1 737,0	5 393,4	1 967,0	413,6	1 553,4	113,2%	36,5%
Лихвени	240,1	871,8	309,6	309,6	0,0	129,0%	35,5%
Резерв за непредвидени и неотложни разходи **		373,0					
Вноска в бюджета на ЕС	561,7	979,9	505,3	505,3		90,0%	51,6%
Трансфер от централния бюджет				-475,9	475,9		
БЮДЖЕТНО САЛДО	-996,4	-2 488,9	889,5	442,3	447,3		

* Вкл. постъпленията от такси върху производството на захар и изоглюкоза

** В позицията "Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи" се отразяват саморазходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на общите параметри на приходите

➤ Приходите по консолидираната фискална програма (КФП) за първото полугодие на 2015 г. са в размер на **16 303,6 млн. лв.**, което представлява **53,7 %** от годишните разчети към ЗДБРБ за 2015 г. Съпоставени със същия период на 2014 г. постъпленията по консолидираната фискална програма бележат номинален ръст от **15,1 %** (2 132,9 млн. лева).

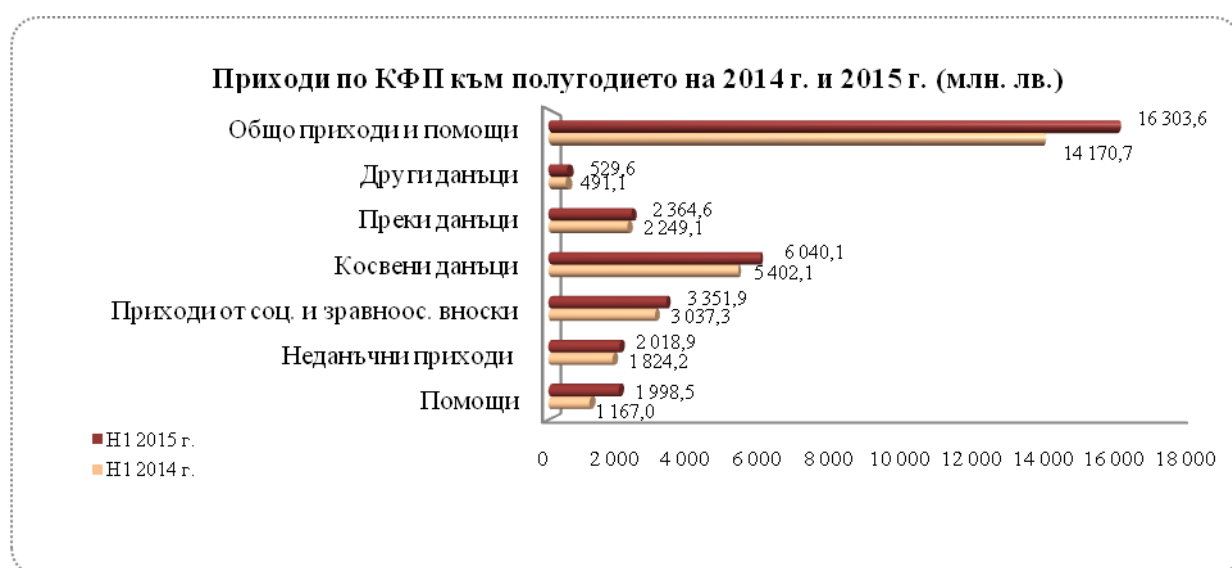
Общата суманаданъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) за първото полугодие на 2015 г. възлиза на **12 286,1 млн. лв.** (**51,2 %** от планираните за годината), което представлява **75,4 %** от общите постъпления по КФП. Данъчните приходи нарастват спрямо същия период на предходната година с **1 106,5 млн. лв.** (**9,9 %**). Приходите в частта на преките данъци възлизат на **2 364,6 млн. лв.**, което представлява **53,8 %** от годишния разчет. Приходите от косвени данъци са в размер на **6 040,1 млн. лв.**, което представлява **49,9 %** от годишния разчет. Постъпленията от

други данъци (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 529,6 млн. лв., което представлява 61,1 % от разчетите към ЗДБРБ за 2015 г. Приходите от **социалноосигурителни и здравни вноски** към 30.06.2015 г. са в размер на 3 351,9 млн. лв. или 50,4 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват с 314,6 млн. лева.

Постъпилите **неданъчни приходи** към 30.06.2015 г. са в размер на **2 018,9 млн. лв.**, което представлява 60,4 % изпълнение на годишните разчети. Това е със 194,7 млн. лв. (10,7 %) повече спрямо края на юни 2014 година.

Постъпилите **помощи** от страната и чужбина (вкл. помощите от фондовете на ЕС) са в размер на **1 998,5 млн. лв.**, което представлява 66,8 % от годишния разчет и с 831,6 млн. лв. повече спрямо същия период на предходната година.

Основните приходни групи за полугодieto на 2015 г., съпоставени с постъпленията за същия период на предходната година са, както следва:

Изпълнение на общите параметри на разходите

➤ **Разходите по консолидираната фискална програма** (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за първото полугодие на 2015 г. са в размер на **15 414,0 млн. лв.**, което представлява 46,9 % от годишния разчет. Спрямо юни 2014 г. общо разходите по КФП са нараснали с 247,0 млн. лв. (1,6 %). В структурно отношение най-голямото номинално увеличение се отчита при капиталовите и социалните разходи. **Нелихвените разходи** са в размер на 14 599,1 млн. лв. и нарастват с 233,8 млн. лв. спрямо първите шест месеца на 2014 г. **Текущите нелихвени разходи** към юни 2015 г. са в размер на 12 632,1 млн. лв. (50,1 % от разчета за годината), **капиталовите разходи** (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 1 967,0 млн. лв. (36,5 % от разчетите към ЗДБРБ за 2015 г.). **Лихвените плащания** са в размер на 309,6 млн. лв. (35,5 % от планираните за 2014 г.).

➤ **Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към юни 2015 г. от централния бюджет, възлиза на **505,3 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС, Решение на Съвета 2007/436/ЕО, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейските общности и Регламент на Съвета № 1150/2000 за прилагане на Решение 2007/436/ЕО, в т.ч.:

- ресурс на база брутен национален доход – 338,0 млн. лв.;
- ресурс на база данък върху добавената стойност – 68,2 млн. лв.;
- корекция за Обединеното кралство – 39,5 млн. лв.;
- традиционни собствени ресурси (мита и налози върху захарта) – 59,6 млн. лева.

➤ За първото полугодие на 2015 г. **бюджетното салдо по КФП е положително** в размер на **889,5 млн. лв.** и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 442,3 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 447,3 млн. лева. За сравнение към края на месец юни 2014 г. бюджетното салдо по КФП бе дефицит в размер на 996,4 млн. лв. (1,2 % от БВП), т.е. отнесено към БВП бюджетната позиция се подобрява с 2,3 процентни пункта. По-високите приходи и помощи продължават да бъдат основните фактори за подобрението в бюджетната позиция към юни 2015 година.

➤ **Общият размер на касовите постъпления от ЕС** (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за първото полугодие на 2015 г. е **3 413,5 млн. лв.** **Нетните постъпления от ЕС към 30.06.2015 г.** (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на **2 908,2 млн. лева.**

➤ **Фискалният резерв⁹** към 30.06.2015 г. е в размер на **11,0 млрд. лв.**, в т.ч. 10,8 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,2 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Бюджетните **разходи, разгледани по функционален признак**, отразяват основните направления в политиката по КФП в рамките на бюджетния ресурс за 2015 година.

Разходи по консолидираната фискална програма по функции

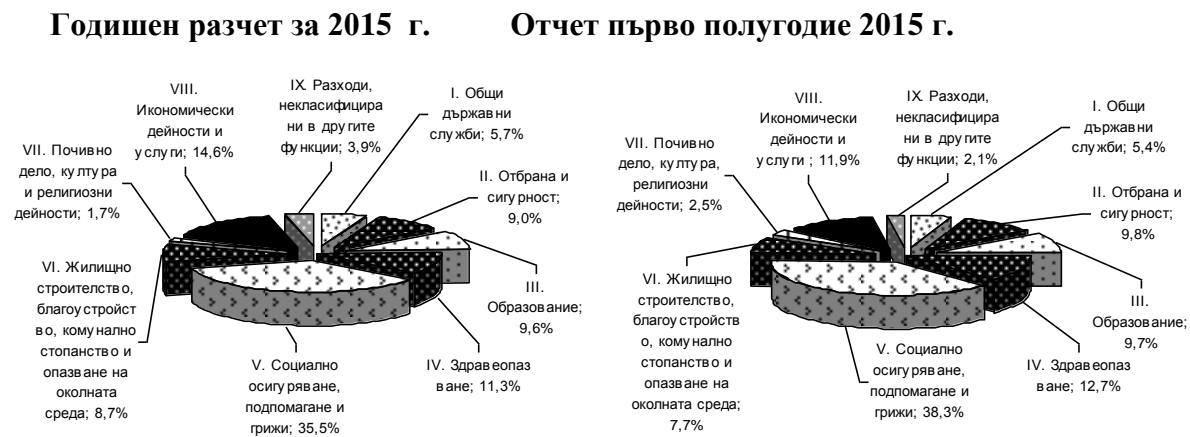
РАЗХОДИ ПО ФУНКЦИИ	млн. лв.			%	
	ЗДБРБ за 2015 г.	Отчет Н1 2014	Отчет Н1 2015	Изпълнение Н1 2015 спрямо ЗДБРБ за 2015	Отчет Н1 2015 спрямо отчет Н1 2014
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ	1 830,4	913,9	801,3	43,8%	87,7%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ	2 877,9	1 453,1	1 455,2	50,6%	100,1%
III. ОБРАЗОВАНИЕ	3 044,9	1 485,8	1 449,1	47,6%	97,5%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	3 584,6	1 942,0	1 894,8	52,9%	97,6%
V. СОЦИАЛНО ОСИГ., ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	11 307,1	5 569,1	5 703,9	50,4%	102,4%
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОП. И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	2 762,4	962,3	1 148,9	41,6%	119,4%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	550,6	355,5	365,5	66,4%	102,8%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	4 654,7	1 683,6	1 780,3	38,2%	105,7%
IX. РАЗХОДИ, НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДР. ФУНКЦИИ	1 244,8	240,1	309,7	24,9%	129,0%
ОБЩО РАЗХОДИ	31 857,2	14 605,4	14 908,7	46,8%	102,1%

*Във функция "IX. Разходи, неклассифицирани в другите функции" по разчет е включен и резерва за непредвидени и неотложни разходи, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. Разходите по функции не включват вноската на Република България за общия бюджет на ЕС.

⁹ Съгласно §1, т. 41 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси.

Структурата на разходите по консолидираната фискална програма по функции (годишния разчет и отчета за полугодieto на 2015 г.) са представени на следната графика:

Структура на разходите по функции по КФП

Планираните разходи за функция **общии държавни служби** са предназначени за осигуряване на ефективно функциониране на изпълнителните и законодателните органи с оглед обезпечаване на изпълнението на техните функции и отговорности. Разходите в тази функция включват финансирането на публичната администрация както на централно, така и на местно ниво. Тук се включват и разходите, свързани с научна и изследователска дейност. Извършените разходи за тази функция към полугодieto на 2015 г. са в размер на 801,3 млн. лв., което представлява 43,8 % от планираните с разчета за годината.

Разходите за **отбрана и сигурност** са насочени към сферите на отбраната и сигурността на страната, опазване на вътрешния ред, осигуряване на ефективна и добре функционираща съдебната система, издръжка на администрацията на затворите, изпълнение на отговорностите и дейностите в сферата на гражданската защита, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии и др. Общият размер на разходите за отбрана и сигурност за първото полугодие на 2015 г. е 1 455,2 млн. лв., което представлява 50,6 % от планираните средства за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, разходите за отбрана и сигурност остават номинално близки до отчетените през полугодieto на 2014 година.

Политиките в сферата **на образованието** също са сред основните разходни приоритети. За първото полугодие на 2015 г. са осигурени необходимите средства за финансирането на основните инструменти като единни разходни стандарти, стипендии, безплатни учебници, средства за хранене на ученици, за осигуряване на безплатен превоз, за ученически общежития и други. През 2015 г. продължава финансирането на целодневната организация на учебния процес, като са осигурени средства за учениците от пети клас, както и средства за финансирането на средищните училища. Висшето образование се финансира с прилагането на диференциран подход в зависимост от комплексна оценка на качеството на обучение. Размерът на разходите за функция образование за полугодieto е 1 449,1 млн. лв., като представляват 47,6 % от разчетените за 2015 година.

Разходите в сферата на **здравеопазването** през първото полугодие на 2015 г. са в размер на 1 894,8 млн. лв. и представляват 52,9 % от годишния разчет. Основният

акцент на политиката в областта на здравеопазването през 2015 г. е насочен към запазване на нормалното функциониране на системата до постигане на политически, професионален и обществен консенсус за основните измерения на налагащите се промени по отношение на организацията, финансирането и нормативното осигуряване на системата. Като приоритетни дейности остават спешната медицинска помощ, електронното здравеопазване, майчиното и детско здравеопазване, лечебните заведения за болнична помощ, репродуктивното здраве и лекарствената политика.

С най-голям относителен дял в разходите по КФП към полугодieto на 2015 г. са средствата за сферата на **социалното осигуряване, подпомагане и грижи**. В голяма степен това се предопределя от демографски и икономически фактори, доминиращи пенсионната система в страната. Предвидените разходи за социално осигуряване, подпомагане и грижи са насочени към реализиране на приоритетите в сферата на пенсионното осигуряване и в областта на социалното подпомагане и гарантиране на социалната защита на уязвимите групи от населението, на активните мерки по заетостта, както и реализирането на редица мерки за социална защита. С разчетите към ЗДБРБ за 2015 г. 35,5 на сто от разходите по КФП (без вноската в общия бюджет на ЕС) са предназначени за политики и мерки във функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”. Извършените разходи към полугодieto са в размер на 5 703,9 млн. лв. или 50,4 % от разчета за годината.

Разходите за **дейностите по жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда** през първите шест месеца на годината са в размер на 1 148,9 млн. лв., което представлява 41,6 % от разчетите за 2015 година. Съпоставено с полугодieto на предходната година се отчита ръст на разходите във функцията с 19,4 на сто. С тези средства са финансирани разходи за изграждане, реконструкция и рехабилитация на канализационна и вътрешна водопроводна мрежа в населени места, подпомагане проектирането и изграждането на язовири за питейно водоснабдяване, разходи за устройствено планиране, кадастрални карти и регистри, разходи за геозащита. При дейностите по опазване на околната среда се изпълняват проекти, свързани с околната среда и изпълнението на екологични обекти, голяма част от които по бюджетите на общините. В тази област се осигуряват средства за финансиране строителството на екологични обекти, свързани с модернизиранието и изграждането на инфраструктура за третиране на отпадъците, в съответствие с европейските изисквания и стандарти и продължаване изграждането на градски пречиствателни станции за отпадъчни води и довеждащи канализационни колектори. В тази функция се отчитат и разходите, свързани с поддържането на чистотата и благоустрояването, извършвани от фирми или общински предприятия.

Разходите за **почивно дело, култура и религиозни дейности** към края на полугодieto на 2015 г. са в размер на 365,5 млн. лв. или 66,4 % от разчета за годината. Тези разходи са насочени към финансиране на дейностите по култура (отчетените разходи в групата са в размер на 232,9 млн. лв.), физическа култура и спорт (отчетени средства - 119,2 млн. лв.), почивно дело (отчетени разходи - 9,0 млн. лв.) и религиозно дело (отчетени средства - 4,4 млн. лв.).

Разходите за **икономическите дейности и услуги** към края на полугодieto на 2015 г. са в размер на 1 780,3 млн. лв. или 38,2 % от разчета за годината. Планираните средства във функцията отразяват държавната политика по отношение на реалния сектор, политиките в селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите, както и приоритетните политики при реализирането на инфраструктурни проекти в сферата на транспорта, енергийната ефективност, и други. С планираните средства е предвидено изпълнението на програмите по финансиране и субсидиране на отделните подотрасли –

транспорт и съобщения, селско и горско стопанство, минно дело, горива и енергия, промишленост, строителство и др. Изграждането и модернизирането на транспортната инфраструктура на страната е също така сред основните приоритети. В това функционално направление се осъществяват дейностите в областта на пътната инфраструктура по отношение поддържането, модернизацията и изграждането на инфраструктурата, свързани с подобряване на транспортната достъпност, постигане на високо ниво на безопасност и екологосъобразност във всички видове транспорт и др. Чрез изграждане на националната мрежа от магистралаи и свързването ѝ с европейските транспортни коридори и модернизацията и обновяването на републиканската пътна мрежа, се реализират едни от основните цели в това направление. В областта на селското стопанство се финансират програми за: охрана и възпроизводство на горите; издръжка на горската и ловна стража с оглед опазване на горите и дивеча; ефективно и устойчиво използване на земеделските земи; развитие на националния генофонд; развитие на животновъдството и растениевъдството; опазване и възпроизводство на рибата и аквакултурите; опазване, възстановяване и подобряване на почвеното плодородие и екологичните функции на почвената покривка; прилагане на Общата селскостопанска политика на ЕС и др. В областта на промишлеността и строителството, се предвиждат средства за финансово осигуряване на държавната политика за насърчаване на малките и средните предприятия.

Разходите, неклассифицирани в другите функции, обхващат лихвените плащания по обслужване на държавния и общинския дълг. Годишният разчет в ЗДБРБ за 2015 г. за функция „Разходи, неклассифицирани в другите функции” включва и резерва за непредвидени и неотложни разходи. Средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет, са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. За първото полугодие на 2015 г. разходите в тази функция са в размер на 309,7 млн. лв.

1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма

Отчетът на приходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2014 г. и 2015 г. по основни приходни групи е представен в следната таблица:

Приходи по КФП за полугодieto на 2014 г. и 2015 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет Н1 2014	2015 г.		Отчет Н1 2015 спрямо Н1 2014	Изпълнение Н1 2015 спрямо ЗДБРБ 2015
		ЗДБРБ за 2015 г.	Отчет Н1 2015		
ОБЩО ПРИХОДИ	14 170,7	30 348,2	16 303,6	115,1%	53,7%
Данъчни приходи	11 179,6	24 011,8	12 286,1	109,9%	51,2%
<i>Преки данъци</i>	2 249,1	4 399,0	2 364,6	105,1%	53,8%
Корпоративни данъци	948,8	1 632,2	1 008,5	106,3%	61,8%
- от нефинансови предприятия *	866,6	1 487,2	937,2	108,1%	63,0%
- финансов сектор	82,1	145,0	71,3	86,8%	49,2%
Данък върху доходите на физическите лица	1 300,4	2 766,9	1 356,1	104,3%	49,0%
Други данъци**	491,1	866,1	529,6	107,8%	61,1%
<i>Приходи на осигурителни фондове</i>	3 037,3	6 650,0	3 351,9	110,4%	50,4%
- НОИ, УПФ и ФГВРС	2 128,3	4 609,3	2 337,3	109,8%	50,7%
- НЗОК	909,0	2 040,7	1 014,6	111,6%	49,7%
<i>Косвени данъци, в т.ч.:</i>	5 402,1	12 096,7	6 040,1	111,8%	49,9%
ДДС	3 486,6	7 741,3	3 946,3	113,2%	51,0%
Акцизи	1 834,8	4 180,4	2 006,7	109,4%	48,0%
Мита и митнически такси	70,1	144,8	75,4	107,6%	52,1%
Данък върху застрахователните премии	10,6	30,3	11,6	109,3%	38,3%
Неданъчни приходи	1 824,2	3 342,5	2 018,9	110,7%	60,4%
Трансфери от БНБ	62,3	42,0	48,6	78,0%	115,6%
Други	1 761,9	3 300,5	1 970,4	111,8%	59,7%
Помощи	1 167,0	2 993,9	1 998,5	171,3%	66,8%

* Вкл. данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни лица.

** Вкл. такси върху производство на захар и изоглюкоза.

Общият размер на приходите и помощите по КФП към 30.06.2015 г. е **16 303,6 млн. лв.**, което представлява **53,7 %** изпълнение спрямо програмата за годината. За сравнение размерът на приходите и помощите за първите шест месеца на 2014 г. бе **14 170,7 млн. лв.** или **47,3 %** от разчетите за годината, т.е. към полугодieto има ръст при изпълнението на годишните разчети с **6,4 п.п.**

Приходите от данъци по КФП за полугодieto на 2015 г. са в размер на **12 286,1 млн. лв.** или **51,2 %** от разчетеното по ЗДБРБ за 2015 г. при **48,0 %** за същия период на 2014 година. Относителният дял на данъчните приходи в общата сума на приходите по консолидираната фискална програма е **75,4 процента**. Съпоставени със същия период на предходната година данъчните приходи нарастват номинално с **1 106,5 млн. лв.** или **9,9 %**, като увеличение се наблюдава при почти всички данъчни позиции и в най-голяма степен при косвените данъци и социалните и здравноосигурителни вноски.

Постъпленията в групата на **преките данъци** за полугодieto са в размер на 2 364,6 млн. лв., което представлява изпълнение от 53,8 % от разчета за годината, при 2 249,1 млн. лв. за същия период на 2014 година. Ръстът при преките данъци е 5,1 % (115,4 млн. лв.). Относителният дял на преките данъци в данъчните постъпления за първите шест месеца на 2015 г. е 19,2 % при 20,1 % за същия период на миналата година.

Отчетените **приходи от осигурителни вноски на общественото и здравно осигуряване** към 30.06.2015 г. са в размер на 3 351,9 млн. лв. или 50,4 % изпълнение спрямо разчета. В номинално изражение осигурителните вноски са повече от предходната година с 10,4 % или 314,6 млн. лева.

Постъпленията от **косвени данъци** са в размер на 6 040,1 млн. лв., което представлява 49,9 % от предвидените в ЗДБРБ за 2015 г. при 45,3 % за същия период на миналата година. Спрямо полугодieto на предходната година е налице увеличение от 11,8 % (638,0 млн. лв. повече).

Спрямо шестмесечието на 2014 г. увеличение се отчита при всички видове косвени данъци: при ДДС – с 459,8 млн. лв., при акцизите - със 171,9 млн. лв., примитата с 5,4 млн. лв. и приданъка върху застрахователните премии с 1,0 млн. лева.

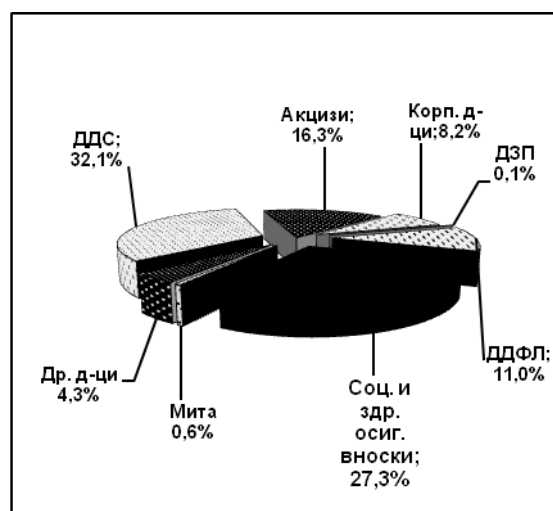
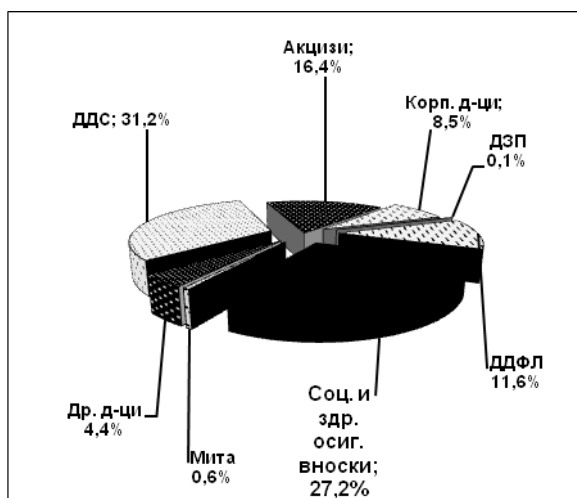
Мерките за повишаване на събираемостта на приходите, както и благоприятните развития в икономическата среда през изминалите месеци, са сред основните фактори за отчетените добри параметри по изпълнението на косвените данъци и приходите от осигурителни вноски.

Неданъчните постъпления и помощи по консолидираната фискална програма към края на месец юни 2015 г. са в размер на 4 017,4 млн. лв., което представлява 63,4 % спрямо разчета за годината. Спрямо отчетените за същия период на 2014 г. има увеличение от 1 026,3 млн. лв. (34,3 %), дължащо се основно на постъпленията в частта на помощите.

Структура на данъчните приходи по консолидации бюджет за полугодieto на 2014 г. и 2015 г.

юни 2014 г.

юни 2015 г.

1.1 Преки данъци

1.1.1 Корпоративни данъци

Приходите от корпоративни данъци по КФП (вкл. данък върху дивидентите и доходите) към края на месец юни 2015 г. са в размер на 1 008,5 млн. лв. или 61,8 % от годишния разчет и заемат 8,2 % в общия размер на данъчните приходи. Спрямо полугодieto на 2014 г. са постъпили с 59,7 млн. лв. (6,3 %) повече приходи.

✓ Корпоративен данък

Приходите от корпоративен данък за периода са в размер на 941,9 млн. лв. и представляват 60,7 % от годишния разчет за 2015 година. Относителният дял на корпоративния данък в данъчните постъпления по консолидираната фискална програма е 7,7 %. Спрямо юни 2014 г. се отчита увеличение от 3,6 % или 32,7 млн. лв. Приходите от корпоративен данък на нефинансовите предприятия (вкл. юридически лица с нестопанска цел) към 30.06.2015 г. са в размер на 870,6 млн. лв., което представлява 61,9 % от предвидените в ЗДБРБ за 2015 година. Съпоставени с юни 2014 г. приходите от данъка нарастват със 70,5 млн. лева. Постъпленията от корпоративен данък на финансови институции (включително застрахователни компании) към края на юни възлизат на 71,3 млн. лв. или 49,2 % от разчета за годината. Спрямо същия период на предходната година, приходите от данъка намаляват с 10,8 млн. лева.

✓ Данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица (ЧЮЛ) и данък върху доходите на ЧЮЛ

Постъпленията от тези данъци за полугодieto на 2015 г. са в размер на 66,6 млн. лв. или 67,2 % от разчета за годината. За същия период на 2014 г. е 39,6 млн. лева.

1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица

Приходите от данък върху доходите на физически лица за отчетния период са в размер на 1 356,1 млн. лв. или 49,0 % от годишния разчет и формират 11,0 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

По трудови правоотношения приходите от данъка към 30.06.2015 г. са 1 067,3 млн. лв. при 1 015,4 млн. лв. към 30.06.2014 г. или с 51,9 млн. лв. повече. Следните фактори са оказали влияние върху размера на постъпленията:

- нивото на средната работна заплата (СРЗ), като по данни на НСИ СРЗ от 817 лв. за второто тримесечие на 2014 г. бележи ръст от 7,6 % и достига 879 лв. за второто тримесечие на 2015 г. Спрямо четвъртото тримесечие на 2014 г., нарастването е с 3,8 %;

- по данни от Агенцията по заетостта, безработица през месец юни е 9,6 % или с 0,5 процентни пункта по-ниска в сравнение с месец май, когато е била 10,1 %. В сравнение с предходния месец безработните лица са по-малко с 16 145 души.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 30.06.2015 г. са в размер на 178,3 млн. лв., което е 56,8 % от годишния разчет и със 7,7 млн. лв. повече от същия период на миналата година.

По патентите – приходите от патентния данък по консолидирания бюджет за периода са 6,8 млн. лева. За същия период на миналата година са били внесени 7,7 млн. лева.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица, данък върху доходите на чуждестранните физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица - постъпленията от тези данъци към юни 2015 г. са в размер на 75,6 млн. лв. при 70,3 млн. лв. за същия период на 2014 година.

Окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на физическите лица – постъпленията от този данък към 30.06.2015 г. са в размер на 28,0 млн. лв. при 36,4 млн. лв. за полугодieto на 2014 г. Основният фактор, оказващ влияние върху размера на постъпленията от този данък, са намаляващите лихви по спестовните продукти и банкови сметки.

1.1.3 Други данъци

Приходите от други данъци по консолидирания бюджет включват основно алтернативните данъци по ЗКПО и имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси. Постъпилите приходи в тази група към 30.06.2015 г. са в размер на 529,6 млн. лв. или 61,1 % от разчета за годината и представляват 107,8 % спрямо постъпленията за шестмесечието на 2014 година.

✓ Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане

Постъпленията от други данъци по ЗКПО по консолидираната фискална програма към 30.06.2015 г. са в размер на 95,2 млн. лв. или 80,9 % от годишния разчет, като от тях размерът на окончателните данъци върху залози за хазартни игри и върху хазартни съоръжения приходите е 27,1 млн. лева (49,8 % от годишния разчет).

✓ Имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси

Имуствените данъци включват данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства, данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин, данък върху наследствата и туристически данък, които постъпват по бюджетите на общините. Постъпленията в тази група към 30.06.2015 г. възлизат на 433,1 млн. лв., което представлява 58,1 % от годишния разчет или номинален ръст от 7,0 % спрямо постъпленията за същия период на предходната година. В структурно отношение най-големи дялове заемат постъпленията от данък върху недвижимите имоти (42,8 %) и данък върху превозните средства (33,5 %), а най-малък, поради изключително ограничения си обхват - данък върху наследствата.

✓ Постъпления от такси върху производството на захар и изоглюкоза

След присъединяването на България към ЕС върху произведените захар и изоглюкоза се начислява такса, която е своеобразен данък за производителите на тези продукти. Постъпленията от тази такса за полугодieto на 2015 г. възлизат на 1,0 млн. лева.

1.2 Приходи от социално и здравноосигурителни вноски

Общата сума на приходите от социално и здравноосигурителни вноски към края на месец юни 2015 г. е в размер на 3 351,9 млн. лв., което представлява 50,4 % от планираните за годината.

- Осигурителните вноски по бюджета на НОИ (вкл. фонд „Гарантирани вземания на работници и служители” и Учителски пенсионен фонд) са в размер на 2 337,3 млн. лв. и представляват 50,7 % от предвиденото в ЗБДОО за 2015 година. Върху състоянието на приходите влияние оказват увеличението на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии средно с 4,4 на сто за 2015 г. в сравнение с 2014 г., увеличения максимален месечен размер на осигурителния доход от 2 400 на 2 600 лв. и увеличението на минималния осигурителен

доход за земеделските производители и тютюнопроизводители от 240 лв. на 300 лв. Здравноосигурителните вноски по бюджета на Националната здравноосигурителна каса са в размер на 1 014,6 млн. лв. или 49,7 % от предвидените за годината.

1.3 Косвени данъци

1.3.1 Данък върху добавената стойност

С най-голям относителен дял в данъчните приходи по КФП е **данъкът върху добавената стойност** – 32,1 %, като отчетените постъпления са в размер на 3 946,3 млн. лв. или 51,0 % от годишния разчет. Тези постъпления са с 459,8 млн. лв. повече от същия период на миналата година, което се дължи на изключително високите приходи от сделки в страната.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната и ВОП (нето)* към 30.06.2015 г. възлизат на 2 238,6 млн. лв. или 54,8 % изпълнение на разчета за годината. Постъпленията са с 495,9 млн. лв. повече от полугодieto на 2014 г. Невъзстановеният данъчен кредит на фирми към 30.06.2015 г. е в размер на 113,3 млн. лева.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към юни 2015 г. е 1 707,8 млн. лв., което е 46,7 % от заложените в разчетите за годината и с 2,1 % по-малко спрямо същия период на предходната година. Влияние върху постъпленията от ДДС от внос оказват цената на суровия петрол, количествата на внасяните стоки за междинно потребление (черни и цветни метали и др.), курса на щатския долар спрямо еврото и други.

1.3.2 Акцизи

Приходите от акцизи за полугодieto на 2015 г. от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на 2 006,7 млн. лв. или 48,0 % от годишния разчет и нарастват с 9,4 % (171,9 млн. лв.) спрямо същия период на миналата година. Приходите от акцизиформират 16,3 % от данъчните приходи по консолидирания бюджет.

Постъпленията от акцизи се формират от следните основни стокoви групи: горива (48,7 %); тютюневи изделия (43,9 %); алкохолни напитки и пиво (6,2 %) и други акцизни стоки – електрическа енергия, въглища и кокс (1,2 %). Нетните постъпления от акциз към месец юни 2015 г. по основни стокoви групи, са както следва:

- *Акцизите от горива* са в размер на 978,2 млн. лева;
- *Акцизите от тютюневи изделия* възлизат на 880,4 млн. лева;
- *Акцизите от алкохолни напитки и пиво* възлизат на 124,9 млн. лева;
- *Приходите от други акцизни стоки - електрическа енергия, въглища и кокс* – възлизат на 23,2 млн. лева.

1.3.3 Данък върху застрахователните премии

Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 11,6 млн. лв., при заложи в годишните разчети към ЗДБРБ за 2015 г. 30,3 млн. лева.

1.3.4 Мита

Постъпленията от мита възлизат на 75,4 млн. лв. или 52,1 % от планираните със ЗДБРБ за 2015 г., като заемат 0,6 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи. В сравнение с юни 2014 г. събраните мита са с 5,4 млн. лв. повече или със 7,6 %.

По-доброто изпълнение на приходите от мита, основно, се дължи на следните стокoви групи: „Електрически машини и апарати, електроматериали и техните части; апарати за записване или възпроизвеждане на звук, апарати за записване или възпроизвеждане на телевизионен образ и звук и части и принадлежности за тези апарати“ с 2,0 млн. лв., „Алуминий и изделия от алуминий“ с 1,9 млн. лв., „Щапелни синтетични или изкуствени влакна“ с 0,7 млн. лв. и „Тютюн и обработени заместители на тютюна“ с 0,5 млн. лева. В стокoвата структура на приходите от мита най-голям дял имат пет основни групи – „Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за

тези машини или апарати“, „Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети и велосипеди и други сухопътни превозни средства, техните части и принадлежности“, „Електрически машини и апарати“, „Алуминий и изделия от алуминий“ и „Плодове“, които формират 40,1 % от общите приходи от мита. Водещи са приходите от мита по глава „Ядрени реактори, котли, машини, апарати и механизми; части за тези машини или апарати“, които възлизат на 7,5 млн. лв. и имат относителен дял от 10,0 % като спрямо 2014 г. бележат намаление с 0,9 млн. лева. На второ място са постъпленията, по глава „Автомобилни превозни средства“, която формира 9,9 % от всички мита (7,4 млн. лв.) и има намаление от 0,5 млн. лв. спрямо същия период на 2014 г. Следващата стокова група, глава „Електрически машини и апарати“ има дял от 8,8 % (6,6 млн. лв.), като спрямо същия период на предходната година се наблюдава увеличение с 2,0 млн. лева.

Митата, събрани от внос на стоки с произход Китай, възлизат на 37,0 млн. лв. и са с 5,3 млн. лв. повече от тези през януари - юни 2014 година. Те формират 49,1 % от общия обем на митата през периода януари - юни 2015 година. На второ място по приходи от мита е вносът на стоки с произход Русия – 4,8 млн. лв. и относителен дял от 6,4 %, като се наблюдава намаление с 0,4 млн. лева. Следват САЩ - с 4,7 млн. лв. (6,2 % дял) и Япония – 3,8 млн. лв. (5,0 % дял).

1.4 Неданъчни приходи

Постъпленията от **неданъчни приходи** по КФП към края на месец юни 2015 г. са в размер на 2 018,9 млн. лв. или 60,4 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2015 година. Това е със 194,8 млн. лв. или 10,7 % повече от същия период на миналата година. При повечето групи неданъчни приходи се отчита ниво на изпълнение, надвишаващо постъпленията за същия период на миналата година, като само при държавните и съдебни такси това ниво е по-ниско. В структурно отношение тази група от бюджетни приходи включва държавни, общински и съдебни такси (49,9 %), приходи и доходи от общинска и държавна собственост (26,1 %), глоби, санкции и наказателни лихви (5,5 %), постъпления от продажба на нефинансови активи (8,7 %), концесии (3,8 %) и други.

Отчетените неданъчни приходи по държавния бюджет през първото полугодие на 2015 г. са в размер на 1 034,8 млн. лв. или 63,0 % от годишния разчет. От тях 758,8 млн. лв. са *по бюджетите на министерствата и ведомствата* (55,6 % от разчета по ЗДБРБ за 2015 г.). Постъпилите неданъчни приходи по бюджета на съдебната власт (основно от съдебни такси) за полугодията са в размер на 56,0 млн. лв., в т.ч. от съдебни такси са постъпили 48,1 млн. лева. В рамките на шестмесечието приходите от съдебни такси са 40,0 % от разчетените за годината. Вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2014 година е в размер на 48,6 млн. лева. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2015 г. са в размер на 24,3 млн. лв. при заложен в разчетите по ЗДБРБ за 2015 г. 63,1 млн. лева.

Неданъчните приходи по *общинските бюджети* са в размер на 629,8 млн. лв., което представлява 54,8 % от разчета за годината. С най-добро изпълнение се открояват приходите от общински такси – 57,1 % от годишния разчет и постъпленията от концесии – 56,1 % от разчетените по КФП за 2015 г.

1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми

Постъпилите **помощи** (основно от възстановени средства от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, управляван от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие") за полугодията на 2015 г. са в размер на 1 998,5 млн. лева (66,8 % от планираните). От тях 1 952,2 млн. лв. са постъпленията от европейските фондове, а 46,3 млн. лв. са помощите отчетени по националния бюджет. Сумата на постъпилите помощи е с 831,6 млн. лв. повече от шестмесечието на 2014 г.

2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.

Общите разходи по икономически елементи по КФП за полугодията на 2015 г. нарастват номинално с 1,6 % спрямо отчетените към полугодията на предходната година, основно в резултат на ускореното усвояване на средствата по програмите и фондовете на ЕС и на ръст при социалните разходи.

Отчетът на разходите на консолидирано ниво по икономически елементи за първото полугодие на текущата година, съпоставен с разчета към ЗДБРБ за 2015 г и отчета за същия период на предходната година е представен в следната таблица:

Разходи по консолидираната фискална програма за първото полугодие на 2015 година

ПОКАЗАТЕЛ	млн. лв.	2015 г.		Отчет Н1 2015 г. спрямо отчет Н1 2014 г.	Изпълнение Н1 2015 г. спрямо ЗДБРБ 2015 г.
	2014 г.	ЗДБРБ	ОТЧЕТ Н1		
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	15 167,1	32 837,1	15 414,0	101,6%	46,9%
Общо нелихвени разходи	14 365,3	30 612,5	14 599,1	101,6%	47,7%
<i>Текущи нелихвени разходи</i>	12 628,3	25 219,1	12 632,1	100,0%	50,1%
Заплати и възнаграждения за персонал	2 205,3	4 331,3	2 244,4	101,8%	51,8%
Осигурителни вноски	683,4	1 318,8	690,1	101,0%	52,3%
Стипендии	85,9	71,6	53,4	62,2%	74,5%
Издръжка *	2 161,9	4 744,7	2 026,6	93,7%	42,7%
Субсидии	839,0	1 338,0	779,1	92,9%	58,2%
Социално осиг. и грижи	6 652,7	13 414,7	6 838,5	102,8%	51,0%
Пенсии	4 002,9	8 371,9	4 160,4	103,9%	49,7%
Помощи и обезщетения	1 122,8	2 347,7	1 156,1	103,0%	49,2%
Здравноосиг. плащания	1 527,0	2 695,1	1 522,0	99,7%	56,5%
<i>Капиталови р-ди и прираст на държ. резерв</i>	1 737,0	5 393,4	1 967,0	113,2%	36,5%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи		373,0			
Лихвени разходи	240,1	871,8	309,6	129,0%	35,5%
Вноска за бюджета на ЕС	561,7	979,9	505,3	90,0%	51,6%

* вкл. разходите за други възнаграждения и плащания за персонала, разходите за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности и разходите за платени данъци, такси и административни санкции

2.1 Текущи нелихвени разходи

2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала

Разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения на консолидирано ниво за полугодие на 2015 г. са в размер на 2 244,4 млн. лв., което представлява 51,8 % от разчетените за годината. В структурно отношение с най-голям относителен дял в разходите по КФП са разходите за заплати по държавния бюджет и по бюджетите на общините, което е свързано с обхвата и спецификата на делегираните им функции.

2.1.2 Осигурителни вноски

Разходите за социални и здравноосигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор за отчетния период са в размер на 690,1 млн. лв., което представлява 52,3 % от разчетените средства за годината.

2.1.3 Издръжка

Разходите за издръжка по консолидираната фискална програма за полугодие на 2014 г. са в размер на 2 026,6 млн. лв., което представлява 42,7 % от заложените за годината. В разходите за издръжка се включват текуща издръжка, други възнаграждения и плащания за персонал, разходите за членски внос и участие в организации с нестопанска цел и разходите за платени данъци, такси и административни санкции. Разходите за текуща издръжка обхващат разходите за храна,

медикаменти, научно-изследователски разходи и книги, горива и енергия, външни услуги, текущ ремонт и други разходи.

В структурно отношение основната част от разходите за издръжка за изминалите шест месеца на 2015 г. са по държавния бюджет и бюджетите на общините.

2.1.4 Субсидии

Общата сума на средствата, предоставени за субсидии за системата на здравеопазването и за нефинансови предприятия (вкл. организациите с нестопанска цел) на консолидирана база през полугодieto на 2015 г. е 779,1 млн. лв., което представлява 58,2 % от планираните за годината.

✓ **Субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел**

Държавното финансово подпомагане на нефинансовите предприятия през 2015 г. отразява взаимоотношенията с реалния сектор. Чрез държавното финансово подпомагане се осъществяват и елементи от социалната правителствена програма, свързани с организирането и предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес. Възлагането им от страна на държавата съответства напълно на концепцията за услугите от обществен интерес, както и на политиката в тази област на страните от ЕС и Регламентите на ЕС, в основата на които е поставен интереса на гражданите, техните потребности и популателната им способност, което макар и непряко, влияе положително върху жизнения стандарт.

Основните приоритетни направления, за които се насочват субсидиите за нефинансови предприятия, са стопански субекти от секторите транспорт, съобщения, земеделие и други. През първите шест месеца на 2015 г. са предоставени субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел в размер на 735,4 млн. лв., което представлява 58,5 % от разчета за годината.

• ***Транспорт и съобщения***

Субектите от отраслите транспорт и съобщения са ангажирани в предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес, възложени им от държавата с договор при определени параметри, показатели и условия. Средствата в сектора са предназначени за търговски дружества от различните видове транспорт – железопътни пътнически превози, автомобилни превози (вътрешно-градски превози и превози в слабо населени планински и гранични райони), както и за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура.

Състоянието и развитието на железопътната система в страната се определя основно от състоянието на ДП „Национална компания Железопътна инфраструктура”, като Управител на железопътната инфраструктура в страната, и на лицензирания основен превозвач - „БДЖ-Пътнически превози” ЕООД, изпълняващ задължение за извършване на обществени превозни услуги, в съответствие със Закона за железопътния транспорт.

- Средствата за субсидии се предоставят на „БДЖ - Пътнически превози“ ЕООД за осигуряване изпълнението на възложеното му задължение за извършване на обществени превозни услуги по договор, сключен с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и дружеството. Субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД за 2015 г., предвидени по бюджета на МТИТС, са в размер на 140,0 млн. лв. За първото полугодие на 2015 г. предоставените от МТИТС средства за тази цел са в размер на 89,9 млн. лв. или 64,2 % от годишния разчет.

- Със ЗДБРБ за 2015 г. за Национална компания „Железопътна инфраструктура” са предвидени средства под формата на субсидии, предназначени за финансирането на дейностите по изграждането, поддържането, развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура, в размер на 135,0 млн. лева. Усвоените средства към полугодieto са в размер на 111,8 млн. лв. или 82,8 на сто от годишния план и са в съответствие с утвърдения от министъра на финансите и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията График за превеждане на субсидиите, който е съобразен с необходимостта от средства за финансиране на текущите дейности на компанията.

- Предвидените със ЗДБРБ за 2015 г. средства за покриване на загубите от извършването на вътрешноградските и междуселищните превози в страната, включително и за Столична община, са в размер на 23,0 млн. лева. По своя характер те са обществени превозни услуги от общ икономически интерес, имат предимно социална насоченост – масови превози до и от работните места в рамките на града и превози до малки отдалечени селища, осигуряващи връзка с общинския център. Администрирането на предоставените средства се осъществява чрез общините, които разпределят средствата по отделни превозвачи на база договори и при съблюдаване изискванията на Наредбата за условията и реда за предоставяне на средства за субсидиране на превоза на пътници по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони, издадена от министъра на финансите. Към полугодieto за субсидиране на вътрешноградските и междуселищните превози в страната, включително Столична община, са предоставени 11,5 млн. лв. Изпълнението спрямо утвърдения план е 49,8 на сто.

- Средствата за субсидии за „Български пощи“ ЕАД, предвидени по бюджета на МТИТС за 2015 г., са в размер на 12,5 млн. лв. За първите шест месеца са предоставени средства в размер на 7,0 млн. лв. или 55,6 % от годишния разчет.

- ***Земеделие***

Предвидените средства за субсидиране на селскостопанските производители и селските райони чрез ДФ „Земеделие“, включително чрез сметката за европейски средства, за 2015 г. са в размер на 479,7 млн. лева. Към 30.06.2015 г. изплатените субсидии са в размер на 225,4 млн. лв., от които 200,8 млн. лв. са национални средства. Националните средства за субсидии за селското стопанство са предназначени основно за секторите зърнопроизводство, млекопроизводство, животновъдство, оризопроизводство, зеленчукопроизводство и др., както и за съфинансиране на програмите по ЕЗФРСР и ЕФР. От отпуснатите средства за субсидии за нефинансови предприятия за първото шестмесечие на 2015 г. са изплатени 106,3 млн. лв. по схемата за национални доплащания за тютюн и 34,8 млн. лв. за национални доплащания за животни.

- ***Програми за заетост***

Предоставяните субсидии на нефинансови предприятия по програмите за заетост за 2015 г. от МТСП са насочени към осигуряване на трайна заетост и стимулиране разкриването на нови работни места в реалния сектор. За първите шест месеца на годината са изплатени 2,0 млн. лв. за програми и мерки за заетост.

- ✓ **Субсидии за системата на здравеопазването**

Министерство на здравеопазването субсидира лечебните заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие въз основа на договор, но само за дейностите, които са определени като държавна отговорност по критерии и ред, определени от министъра на здравеопазването в съответствие с чл.82 от Закона за здравето.

Общият размер на предвидените в разчетите за годината средства за субсидии за системата на здравеопазването е 80,8 млн. лв. От тях за първото полугодие на 2015 г. са усвоени средства в размер на 43,6 млн. лв., от които 36,8 по държавния бюджет и 6,9 млн. лв. – по бюджета на общините. В рамките на този ресурс на болниците е предоставена изравнителна субсидия за дейностите, изпълнени по договорите до края на 2014 г. и част от дължимите авансови суми само на центрове за психично здраве за първото тримесечие на 2015 г.

2.1.5 Социално осигуряване и грижи

Общата сума на социално и здравноосигурителните разходи на консолидирана база за първото полугодие на 2015 г. е 6 838,5 млн. лв., което представлява 51,0 % от разчета за годината. Тук се включват разходите за: пенсии, социални помощи и обезщетения и здравноосигурителни плащания. В структурно отношение социалните разходи са с най-висок относителен дял (44,4 %) в общите разходи по КФП (вкл. вноската в общия бюджет на ЕС), което се обуславя от тяхната приоритетност и провежданата социална политика в условията на неблагоприятна демографска среда.

✓ *Разходи за пенсии*

Разходите за пенсии за отчетния период са в размер на 4 160,4 млн. лв., което представлява 49,7 % от разчета за годината. В тази сума са включени разходите за пенсии от ДОО и УПФ, включително добавките към пенсиите на участниците във войните, както и пенсиите по международни спогодби. Спрямо полугодieto на 2014 г. са изплатени 157,5 млн. лв. повече. Нарастването на разходите се дължи на целогодишното отражение върху разходите на увеличението на пенсиите през 2014 г., в т.ч. на осъвременяването от 1 юли 2014 г. с 2,7 на сто, на увеличението на максималния размер от 770 на 840 лв. от 1 юли 2014 г., на увеличението в резултат на по-високите размери на новоотпуснатите спрямо прекратените пенсии. В резултат на тези фактори, средната пенсия на пенсионер за осигурителен стаж и възраст за м. юни 2015 г. е 343,26 лв., като е по-висока от средната пенсия на пенсионер за осигурителен стаж и възраст за м. юни 2014 г. с 14,72 лв. (4,5 на сто).

✓ *Помощи и обезщетения*

Извършените разходи за обезщетения и помощи на консолидирана основа през отчетния период са в размер на 1 156,1 млн. лв., което представлява 49,2 % от заложеното в разчетите за годината. Разходите са свързани с изплатените обезщетения и помощи на основание на Кодекса за социално осигуряване (КСО), Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания и Закона за семейни помощи за деца. В структурно отношение това са разходи, които се извършват по държавния бюджет (главно МТСП) и по бюджета на ДОО.

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2015 г. са в размер на 578,5 млн. лв. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял са обезщетенията за бременност/раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст (35,7 %); обезщетенията и помощите за безработица (29,5 %) и обезщетенията за временна неработоспособност поради общо заболяване (27,9 %).

✓ *Здравноосигурителни плащания*

Общият размер на здравноосигурителните плащания за първите шест месеца на 2015 г. е 1 522,0 млн. лв. или 56,5 % от предвидените за 2015 г. здравноосигурителни плащания в размер на 2 695,1 млн. лева. В отделните направления на здравноосигурителните плащания изпълнението на бюджета е следното:

- първична извънболнична медицинска помощ – 91,4 млн. лева;
- за специализирана извънболнична медицинска помощ – 101,6 млн. лв.;
- за дентална помощ – 68,2 млн. лв.;
- за медико-диагностична дейност – 35,9 млн. лв.;
- за лекарствени продукти, медицински изделия и др. – 326,7 млн. лв.;
- за медицински изделия в болничната помощ – 36,3 млн. лв.;
- за болнична медицинска помощ – 736,5 млн. лв.;

Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третира и преведените 35,7 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл. 5 от Закона за лечебните заведения. Реално усвоените средства за болнична помощ вкл. трансферите възлизат на 772,2 млн. лв.

- за лекарствена терапия при злокачествени заболявания – 110,6 млн. лв.;
- Други здравноосигурителни плащания – 14,8 млн. лева.

2.2 Капиталови разходи

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) за първото полугодие възлизат на 1 967,0 млн. лева. Изпълнението на разчетите към ЗДБРБ за 2015 г. за полугодieto на годината при капиталовите разходи е 36,5 %. Сравнени със същия период на миналата година, капиталовите

разходи нарастват номинално с 230,0 млн. лв. (13,2 %), което се дължи главно на ускореното усвояване на средствата по програмите и фондовете на ЕС.

В обхвата на КФП с най-голям относителен дял в инвестиционните разходи са капиталовите разходи по сметките за средства от ЕС на Националния фонд и на бенефициентите по Оперативните програми на ЕС – 57,6 %, след които се нареждат капиталовите разходи по сметките за средства от ЕС, администрирана от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“ и на бенефициентите по Програмата за развитие на селските райони и Програмата за развитие на сектор рибарство – 20,2 %, капиталовите разходи по общинските бюджети – 12,2 %, по държавния бюджет – 6,6 % и други.

Общата сума на извършените капиталови разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет за полугодieto на 2015 г. е 129,9 млн. лв., което представлява изпълнение от 14,8 % на предвидените в ЗДБРБ за 2015 година. Капиталовите разходи по държавния бюджет (вкл. нетния прираст на държавния резерв) са по-малко с 92,4 млн. лв. (41,6 %) спрямо същия период на предходната година. Капиталовите разходи и трансфери, предоставени от централния бюджет за реалния сектор, са насочени главно към изграждане на железопътната инфраструктура, пристанищна инфраструктурата (ДП „Пристанищна инфраструктура“) и др. През първото полугодие на 2015 г. усвоените средства за изграждане на железопътна инфраструктура са в размер на 49,8 млн. лева. От предвидените 30 млн. лв. капиталови трансфери на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД към полугодieto са усвоени 17,5 млн. лв. или 58,5 % от годишния план. За първите шест месеца на годината усвоените средства от предвидените в ЗДБРБ за 2015 г. 11,0 млн. лв. за ДП „Пристанищна инфраструктура“ са в размер на 4,6 млн. лева.

През 2015 г. продължи изпълнението на *програмите за отстраняване на екологични щети, настъпили от минали действия или бездействия до момента на приватизацията*. През първото полугодие са преведени средства за отстраняване на минали екологични щети в размер на 1,8 млн. лв. от предвидените 10,0 млн. лв.

Капиталовите разходи по бюджетите на общините са в размер на 240,3 млн. лв. (34,9 % от разчета към закона за 2015 г.) и бележат ръст от 15,9 % спрямо предходната година.

2.3 Лихвени разходи

Лихвените плащания на консолидирана база за полугодieto на 2015 г. са в размер на 309,6 млн. лв., което представлява 35,5 % от предвидените с разчетите към ЗДБРБ за 2015 година. Размерът на лихвените разходи през годината зависи в голяма степен от календара на лихвените плащания, за който е характерно концентриране на плащанията на лихви основно в м. януари.

Разгледани по бюджетни системи лихвени разходи се извършват основно по държавния бюджет (288,8 млн. лв.) и по общинските бюджети (20,5 млн. лв.). Размерът на разходите за лихви по външни заеми за полугодieto е 176,0 млн. лв., а на вътрешните лихви – 133,6 млн. лева. Изпълнението им спрямо разчетите за годината е съответно 33,9 % и 37,9 процента.

2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз

България регулярно и в срок превежда вноската си в общия бюджет на Европейския съюз в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС, Решение на Съвета 2007/436/ЕО, Евратом относно системата на собствените ресурси на Европейските общности и Регламент на Съвета № 1150/2000 за прилагане на Решение 2007/436/ЕО.

Вноската на България в общия бюджет на ЕС се формира от следните компоненти – традиционни собствени ресурси (75 % от събраните мита и такси върху производството на захар и изоглюкоза), ресурс на база приходите от ДДС, ресурс на база брутен национален доход и участие на България във финансирането на механизма за корекцията в полза на Обединеното кралство.

По-долу са представени извършените касови плащания от централния бюджет към полугодieto на 2015 година.

(млн. лв.)

ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	Отчет Н1 2015
Вноска на база Брутен национален доход	338,0
Вноска на база данък добавена стойност	68,2
Вноска за корекцията на Обединеното кралство	39,5
Вноска на традиционни собствени ресурси	59,6
- мита	58,8
- такси върху производството на захар и изоглюкоза	0,8
ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	505,3

3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2015 г.

3.1 Просрочени задължения

Към края на юни 2015 г. просрочените задължения на централно и местно правителство са в размер на **361,4 млн. лв.** Размерът на просрочените задължения на централно правителство (министерства, ведомства и самостоятелни бюджети - без общини) към 30.06.2015 г. е **207,3 млн. лв.**, което е с 82,8 млн. лв. повече спрямо края на 2014 година. Съпоставени със същия период на миналата година просрочените задължения на централното правителство нарастват с 31,5 млн. лв. В обхвата на държавния бюджет проблеми с наличие на просрочени задължения съществуват при няколко министерства, което изисква активни мерки от тези първостепенни разпоредители с бюджет за редуцирането им. По-значимите просрочени задължения по държавния бюджет са при следните разпоредители с бюджет:

✓ Министерство на отбраната - към края на месец юни 2015 г. просрочените задължения са в размер на **108,1 млн. лв.** (увеличение с 11,6 млн. лв. спрямо края на 2014 г.), в т.ч. 107,3 млн. лв. са просрочените задължения на Военномедицинска академия и представляват основно задължения към контрагенти.

✓ Министерство на вътрешните работи – просрочените задължения към края на първото полугодие на 2015 г. са в размер на **44,4 млн. лв.**, като спрямо края на 2014 г. се отчита увеличение с 41,4 млн. лв. В по-голямата си част те представляват задължения към доставчици.

✓ Министерство на земеделието и храните – просрочените задължения за първите шест месеца на 2015 г. са в размер на **9,7 млн. лв.**, с 8,5 млн. лв. повече спрямо края на 2014 г. От тях 7,6 млн. лв. са просрочените задължения на Българска агенция по безопасност на храните и представляват основно неразплатени разходи по договори с екарисажите.

✓ Българска национална телевизия - просрочените задължения към 30.06.2015 г. са в общ размер на **13,3 млн. лв.**, от които 12,6 млн. лв. са задължения за разпространение на телевизионна програма, социологически изследвания и абонаментно поддържане.

Просрочените задължения по бюджетите на общините са в размер на **154,1 млн. лв.**, като спрямо края на 2014 г. се отчита намаление с 5,3 млн. лева.

Извън обхвата на държавния бюджет, сериозен продължава да бъде проблема с просрочията на **лечебните заведения за болнична помощ** (държавни и общински болници – търговски дружества). Към 30.06.2015 г. размерът на просрочените задължения е 166,6 млн. лв., от които 138,5 млн. лв. са на държавните болници и 28,1 млн. лв. - на общинските болници. Спрямо отчетените просрочени задължения в края на 2014 г. се отчита увеличение с 18,8 млн. лв. (12,7 на сто).

3.2 Просрочени вземания

Към 30.06.2015 г. в системите на редица министерства и ведомства са налице и просрочени вземания. По-значимите от тях в обхвата на държавния бюджет са при следните разпоредители с бюджет:

✓ Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси”- към 30.06.2015 г. има просрочени вземания в размер на **206,1 млн. лв.** От тях балансово са начислени провизии за трудно събираемите и несъбираеми вземания, като коректив на отчетната им стойност. Предприети са всички мерки за събиране на вземанията на агенцията, като се образуват изпълнителни производства пред държавен и частен съдебен изпълнител и НАП.

✓ Министерство на земеделието и храните – към месец юни 2015 г. просрочените вземания в системата на МЗХ са в размер на **30,7 млн. лв.** От тях просрочия на стойност 23,2 млн. лв. са основно вземания по държавни инвестиционни заеми за изграждане на пазари на едро в страната. Просрочени вземания в размер 4,9 млн. лв. са отчетени от Областни дирекции „Земеделие” и са свързани с неиздължени суми по сключени договори за наеми на земеделска земя от държавен поземлен фонд и за оземляване на безимотни граждани и лица, отстранени от ползване или неправомерно ползване на имоти от държавния поземлен фонд на основание чл. 34 от Закона за собствеността и ползване на земеделските земи. Просрочените вземания към 30.06.2015 г. на Селскостопанска академия (ССА) са 1,8 млн. лв., като те се формират от неиздължени суми от клиенти на ССА, неизплатени суми от наематели и фалирали земеделски кооперации.

✓ Министерство на транспорта информационните технологии и съобщенията- към края на месец юни 2015 г. по бюджета на МТИТС са отчетени просрочени вземания в размер на **20,0 млн. лв.** ГД „Гражданска въздухоплавателна администрация” е отчела най-голям размер просрочени вземания в размер на 10,9 млн.лв. - основно неплатени фактури за летищни такси. На авиокомпаниите са съставени актове за публични държавни вземания. Централното управление на МТИТС има просрочени вземания в размер на 8,3 млн.лв., които основно представляват главница, лихви и ДДС, дължими от „Пристанище Бургас” ЕАД по Подзаемно споразумение от 29.12.2008 г.

✓ Министерство на вътрешните работи – размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2015 г. е **19,8 млн. лв.** Просрочените вземания от клиенти са в размер на 14,9 млн. лв., от които 6,3 млн. лв. са текущи и 8,6 млн. лв. са дългосрочни. В по-голямата си част те представляват вземания за извършени услуги по договори за охрана със СПЗ (3,9 млн. лв.), СЗПБЗН (7,6 млн. лв.), СОД (2,5 млн. лв.) и охрана на мероприятия (0,9 млн. лв.). За всички просрочени вземания са предприети мерки за събирането им, като регулярно са изпращани предупредителни и напомнителни писма за превеждане на дължимите суми по фактури. За по-голяма част от просрочените вземания са заведени съдебни дела, които са в процес на разглеждане на различни инстанции. За част от тях са издадени изпълнителни листа, по които сумите се събират от съдия-изпълнител. По отношение събираемостта на просрочените вземания от клиенти, същите могат да се определят като: събираеми – 9,1 млн.лв. и несъбираеми – 5,8 млн.лв. Несъбираемите вземания са предимно от фирми, обявени в несъстоятелност или ликвидация, поради което много от заведените съдебни дела са спрени.

✓ Министерство на регионалното развитие и благоустройство - към 30.06.2015 г. в системата на МРРБ са отчетени просрочени вземания в размер на **15,1 млн. лв.**, като в това число 9,8 млн. лв. са просрочени вземания по проект “Воден Заем”, в т.ч. от ВиК гр. Добрич – 8,5 млн. лв. и ВиК гр. Кюстендил – 1,3 млн. лв. Тези просрочени вземания представляват начислените, но не издължени към 30.06.2015 г. главници от горепосочените ВиК дружества. Останалите вземания в размер на 5,3 млн. лв. представляват просрочени вземания от концесионери на морски плажове за неиздължени концесионни възнаграждения към 30.06.2015 г. и други вземания от клиенти по съдебни дела, наем на имущество и консумативи.

✓ Министерство на околната среда и водите - размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2015 г. е **15,3 млн. лв.** Основно вземанията са от наложени имуществени санкции и наказателни постановления на фирми от второстепенните разпоредители с бюджет. На

всички некоректни платци са изпратени уведомителни писма със справка за задълженията им. При нов отказ за плащане преписките се изпращат на Национална агенция по приходите за предприемане на следващи действия по принудително събиране.

✓ Министерство на правосъдието - просрочените вземания към 30.06.2015 г. са в размер на **11,3 млн. лева** и представляват вземания по предоставени аванси по сключени договори.

Извън обхвата на държавния бюджет, съществуват **просрочени вземания** и в **НОИ и общинските бюджети**.

Просрочените вземания на общините към 30.06.2015 г. са в размер на 229,3 млн. лева. В сравнение със същия период на 2014 г. просрочените вземания са се увеличили с 8,0 млн. лв., а спрямо края на 2014 г. с 2,9 млн. лв. С най-голям относителен дял са просрочените публични общински вземания – 130,5 млн. лв. или 57 на сто от общия размер на просрочените вземания.

4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2015 година.

4.1 Външно финансиране

Нетният размер на външното финансиране по КФП за полугодieto на 2015 г. е положително и възлиза на 1 499,5 млн. лева.

✓ **Операции с ДЦК на международните капиталови пазари**

Република България успешно **емитирана** 26 март 2015 г. на международните капиталови пазари облигации в общ размер на 3 100,0 млн. евро обща номинална стойност, в т.ч.: 7-годишни в обем 1 250,0 млн. евро номинална стойност, 12-годишни – 1 000,0 млн. евро, двадесетгодишни облигации – 850,0 млн. евро. Постъпленията по централния бюджет от емисиите на международните капиталови пазари възлизат на 5 980,2 млн. лева.

На 15.01.2015 г. бяха **погасени** 1 765,8 млн. лв. по глобалните облигации, деноминирани в щатски долари, емитирани на международните капиталови пазари през 2002 г.

✓ **Външни заеми**

Размерът на усвоените външни заеми на консолидирана база за първите шест месеца на 2015 г. е 364,9 млн. лв. От тях по централния бюджет са усвоени средства по Кредитно споразумение за структурен програмен заем - „Финансов договор между Република България и Европейската инвестиционна банка за финансиране на проект „България – съфинансиране по Фондовете на ЕС 2014-2020 (СПЗ)“, в размер на 293,4 млн. лева. По *държавните инвестиционни заеми*, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период са усвоени средства в размер на 42,1 млн. лв., в т.ч. 39,1 млн. лв., представляващи усвояване по заема „Транзитни пътища V“ от ЕИБ и администрирани от Агенция „Пътна инфраструктура“. Само през м. юни са усвоени средства в размер на 2,9 млн. лв., които са средства от Световна банка по заема „Проект за развитие на общинската инфраструктура“. През разглеждания период общините са получили външни заеми в размер на 29,3 млн. лв., като цялата сума е по заемни споразумения на Столична община.

✓ **Погашения по външни заеми**

Размерът на извършените за първото шестмесечие на 2015 г. погашения по външни заеми на консолидирана основа е 3 083,4 млн. лв. (в т.ч. 0,4 млн. лв. погашения по активирани държавни гаранции), което представлява 94,9 % от разчетите към ЗДБРБ за 2015 година. Извършените погашения са както следва:

- по централния бюджет - през първото полугодие на 2015 г. са изплатени погашения в размер на 2 992,1 млн. лв., като от тях 2 991,8 млн. лв. са погашения по външни държавни заеми и 0,4 млн. лв. плащания по активирани държавни гаранции. От погашенията по външни държавни заеми: 2 933,7 млн. лв. (1 500 млн. евро) изцяло предсрочно погасен мостови заем от декември 2014 г. към

ЕЙЧ ЕС БИ СИ БАНК ПИ ЕЛ СИ, СОСИЕТЕ ЖЕНЕРАЛ, СИТИБАНК, ЕН ЕЙ, (клон Лондон) и УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД; 12,3 млн. лв. са към правителството на Германия по силата на двустранно споразумение в рамките на Парижкия клуб; 42,6 млн. лв. - по заемите към Международната банка за възстановяване и развитие /МБВР/ и 3,1 млн. лв. - по дълга към Япония. На 15.06.2015 г. е извършено последното плащане /падеж/ по държавногарантиран заем за финансиране на „Проект за оздравяване на железницата“, отпуснат от МБВР, съгласно кредитно споразумение между "ХОЛДИНГ БДЖ" ЕАД и МБВР. Предвид финансовото състояние и невъзможността дружеството да обслужва своевременно задълженията си, частично се активира издадената държавна гаранция по кредитното споразумение между БДЖ и МБВР и от ЦБ е изплатена част от главницата по единия транш на заема, в размер на 0,4 млн.лв., от средствата, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции по ЦБ.

- по бюджетите на министерствата и ведомствата - изплатените средства за погашения към 30.06.2015 г. по ДИЗ, управлявани от министерствата са в размер на 68,6 млн. лв., а по заемите с крайни бенефициенти (вкл. погашения по заема за подобряване на водния цикъл) – 14,3 млн. лева.
- по бюджета на ДОО – погашенията към 30.06.2015 г. са в размер на 1,9 млн. лв. или 49,3 % от предвиденото в ЗБДОО за 2015 г. по заема от Световна банка „Администриране на социално осигуряване /НОИ/”.
- по бюджетите на общините - погашенията по външни заеми в размер на 6,5 млн. лв.

✓ *Получени погашения по предоставени кредити на други държави*

През първото полугодие на 2015 г. в централния бюджет постъпиха 0,5 млн. лв., представляващи погашения по споразуменията за уреждане на дълга Кооперативна Република Гаяна и Ислямска република Афганистан към България.

✓ *Наличности (нето) в левова равностойност на валутни сметки в чужбина*

Нетното изменение на наличностите в левова равностойност по валутни сметки в чужбина към 30.06.2015 г. е намаление с 3,0 млн. лева.

4.2 Вътрешно финансиране

Нетното вътрешно финансиране за първото полугодие на 2015 г. е отрицателно в размер на 2 400,7 млн. лв. и включва заеми от банки и други лица страната (нето), операции с ДЦК (нето) и покупко-продажба на ДОБЦК, нетно изменение на депозитите, друго финансиране, възмездно финансиране (нето) и придобиване на дялове, акции и съучастия (нето).

✓ *Заеми от банки и други лица в страната – нето*

Изпълнението на показателя за първите шест месеца на годината е положително и е в размер на 48,9 млн. лв. и представлява нетното изменение на получените заеми по общинските бюджети, бюджетите на ВУЗ и сметки за средства от ЕС. Преобладаваща част от отчетените суми – 49,1 млн. лв. са по бюджетите на общините. От банки в страната за първото полугодие на 2015 г. общините са получили заеми в размер на 28,6 млн. лв., а са погасили към същите 34,4 млн. лева. За периода предоставените заеми на общините от „Фонд за органите на местното самоуправление в България - ФЛАГ” ЕАД за осигуряване на общинското съфинансиране в подготовката и изпълнението на общински проекти, финансирани от ЕФ, са 110,7 млн. лв., а погасените – 54,4 млн. лева.

✓ *Операции с държавни ценни книжа (нето)*

На консолидирана база за периода е реализирано положително нетно финансиране с ДЦК в размер на 324,9 млн. лв. Изпълнението е, както следва:

- по централния бюджет – нетното вътрешно финансиране за шестте месеца на 2015 г. от операции с държавни ценни книжа е положително и възлиза на 318,2 млн. лв., като през месец юни не са пласирани ДЦК на вътрешния пазар. Общият размер на постъпленията от емисии на ДЦК е 499,7 млн. лв. или са емитирани 500,0 млн. лв. обща номинална стойност както следва: 6-месечни бонове в обем 200,0 млн. лв. номинална стойност, тригодишни облигации – 100,0 млн. лв., петгодишни облигации – 100,0 млн. лв., десетгодишни облигации – 50,0 млн. лв. и облигации с

матуритет десет години и 6 месеца с номинална стойност 50,0 млн. лева. Във връзка с преминалите в разпореждане на Министъра на финансите ДЦК, емитирани на вътрешния пазар, на основание чл. 152, ал. 9 от Закона за публичните финанси, прехвърлени на 24.04.2015 г. по регистър/сметки на Министерството на финансите в БНБ съгласно чл. 96, ал. 16 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2015 г., с вальор 26.06.2015 г. са снети от регистъра/сметките на МФ ДЦК на обща номинална стойност 40,0 млн. лева. Въз основа на извършената операция, вътрешният държавен дълг бележи намаление към края на юни. Отчетените погашения за периода са в размер на 181,5 млн. лв., в т.ч. 150 млн. лв. по ДЦК, емитирани за финансиране на дефицита и 31,5 млн. лв. по ДЦК, емитирани за структурната реформа. През месец юни не са извършвани погашения.

- по бюджетите на общините – нетната стойност на операциите с ценни книжа, отчетени по общинските бюджети за първото полугодие на 2015 г. е положителна в размер на 6,7 млн. лева. През периода са емитирани общински ценни книжа за 15,0 млн. лв., а са погасени – 8,3 млн. лева.

✓ **Покупко – продажба на държавни ценни книжа**

Нетният размер на средствата по консолидираната фискална програма за първите шест месеца на 2015 г., отчетени в резултат на покупко-продажбата на държавни ценни книжа, е отрицателен - 16,7 млн. лева. Операции от този вид се отчитат главно по бюджетите на УПФ (-12,9 млн. лв.) и ФГВРС (-3,8 млн. лв.).

✓ **Финансови операции по прилагане на Общата селскостопанска и общата рибарска политики (нето)**

Нетният размер на финансовите операции по прилагане на Общата селскостопанска и общата рибарска политики за полугодията на 2015 г. е 238,5 млн. лева. Това включва:

- **Плащания за сметка на Европейския съюз**

Общият размер на директните плащания, изплатени на земеделските производители от сметката за европейски средства на Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие" и други, за полугодията на 2015 г. за сметка на ЕС е 1 222,9 млн. лв., от които 1 201,9 млн. лв. са от средствата за директни плащания (вкл. средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания), 6,6 млн. лв. – за пазарни мерки и 14,4 млн. лв. – суми за реструктуриране.

- **Възстановени суми от Европейския съюз**

Възстановените суми от Европейския съюз са общо 1 461,3 млн. лв., както следва: 1 123,6 млн. лв. за директни плащания, 326,0 млн. лв. от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания, 3,2 млн. лв. за пазарни мерки и 8,5 млн. лв. - суми за реструктуриране.

✓ **Възмездно финансиране (нето)**

Нетният размер на възмездното финансиране е отрицателен – 277,4 млн. лв., което се дължи основно на предоставения заем от централния бюджет на Фонда за гарантиране на влоговете в банките в размер на 225,0 млн. лв. с цел изплащане на гарантираните от закона суми на вложителите в КТБ АД.

Нетното изпълнение на операциите по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество за първите шест месеца на годината е положително в размер на 14,3 млн. лв., като цялата сума представлява извършени погашения в съответствие с предвидените погасителни схеми за периода януари-юни.

Нетният размер на планираните инвестиционни кредити през 2015 г., предоставяни от Държавен фонд „Земеделие“ пряко и чрез рефинансиране на търговски банки, с които фонда има сключени договори, е 40,0 млн. лв. От тях за шестте месеца на годината са отпуснати кредити по инвестиционни програми в размер на 21,3 млн. лв., а възстановените средства са 21,4 млн. лв. Нетният размер на предоставената временна финансова помощ към полугодията е (-15,6) млн. лева.

✓ **Придобиване на дялове, акции и съучастия(нето)**

Нетният размер на средствата, изразходвани за придобиване на дялове, акции и съучастия за първото полугодие на 2015 г. е 19,8 млн. лева. Основна част от тези средства е по държавния бюджет, като за придобиване на дялове, акции и съучастия са изразходвани 18,0 млн. лв., от тях 1,7 млн. лв. - за увеличаване на дяловото участие в организациите от Групата на Световната банка, 7,6 млн. лв. - за увеличаване на дяловото участие на България в капитала на Черноморската банка за търговия и развитие, 8,6 млн. лв. - за дялово участие на Република България в увеличения капитал на Европейската инвестиционна банка.

Към 30.06.2015 г. е извършено увеличение на капитала на общинското дружество в Стара Загора, отговарящо за тролейбусния транспорт в града, в размер на 1,7 млн. лв., които представляват вноската от стойността на разходите за придобиване на подвижен състав. Увеличението на капитала е в изпълнение на проект, съфинансиран със средства по ОП „Околна среда 2007-2013 г.“.

4.3 Приватизация

Приходите от приватизация по КФП към 30.06.2015 г. са в размер на 11,7 млн. лева. Преобладаващата част от сумата – 9,8 млн. лв., са приходи от приватизация в общините, а останалата част е постъпила в централния бюджет.

III. ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ, БЮДЖЕТИ НА ОБЩИНИТЕ, НА СОЦИАЛНООСИГУРИТЕЛНИТЕ ФОНДОВЕ И БЮДЖЕТИ ПО чл. 13, ал. 3 и ал. 4 НА ЗАКОНА ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

1. Държавен бюджет

➤ Основни параметри на изпълнението на държавния бюджет за полугодieto на 2015 година.

Изпълнението на основните показатели на държавния бюджет за първото полугодие на 2015 г., съпоставено към същия период на предходната година и програмата е както следва:

Таблица¹⁰ №1

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет		Отчет		
	И-во полугодие 2014 г.	ЗДБРБ 2015 г.	И-во полугодие 2015 г.	Изпълнение спрямо 2014 г.	Изпълнение спрямо закон 2015 г.
Общо приходи и помощи	8 705,2	18 247,6	9 536,4	109,5%	52,3%
-Данъчни приходи	7 729,7	16 603,8	8 494,2	109,9%	51,2%
Преки данъци	2 241,4	4 386,3	2 357,7	105,2%	53,8%
Косвени данъци	5 402,1	12 096,7	6 040,1	111,8%	49,9%
Други данъци	86,2	120,7	96,3	111,8%	79,8%
-Неданъчни приходи	963,3	1 643,1	1 034,8	107,4%	63,0%
-Помощи	12,2	0,7	7,4	60,4%	
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	9 585,8	20 473,3	9 586,3	100,0%	46,8%
-Нелихвени разходи	3 826,7	8 139,4	3 634,2	95,0%	44,6%
Текущи разходи	3 604,4	7 261,5	3 504,2	97,2%	48,3%
Капиталови разходи	222,3	877,9	129,9	58,4%	14,8%
-Лихви	221,5	846,0	288,8	130,4%	34,1%
Външни заеми	108,2	342,8	167,2	154,5%	48,8%
Вътрешни заеми	113,2	503,2	121,6	107,4%	24,2%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи ¹¹		71,1			
-Трансф. др. бюджети	4 976,0	10 436,9	5 158,0	103,7%	49,4%
- Вноска в бюджета на ЕС	561,7	979,9	505,3	90,0%	51,6%
Бюджетен баланс	-880,6	-2 225,7	-50,0		

През първото полугодие на 2015 г. постъпилите **приходи и помощи** по държавния бюджет са в размер на 9 536,4 млн. лв., което представлява 52,3 % изпълнение на годишните разчети в ЗДБРБ за 2015 г. Спрямо същия период на 2014 г. постъпленията по държавния бюджет са с 831,1 млн. лв. повече. Постъпилите **данъчни приходи** към 30.06.2015 г. са в размер на 8 494,2 млн. лв., което представлява изпълнение от 51,2 % на планираните разчети за 2015 г. или нарастват с 9,9 на сто спрямо същия период на 2014 г.

Приходите в частта на *преките данъци* възлизат на 2 357,7 млн. лв., което представлява 53,8 % от планираните за годината, като спрямо същия период на предходната година се отчита нарастване

¹⁰ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица №1 не се изчерпват от съставните им числа.

¹¹ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само данните по разчет, а разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

със 116,3 млн. лева. Постъпленията от корпоративни данъци бележат ръст от 6,3 % (59,7 млн. лв.). Нарастване за първото полугодие на 2015 г. се отчита и при приходите от ДДФЛ – с 56,6 млн. лв., което е с 4,4 % повече от същия период на миналата година.

Приходите от *косвени данъци* към 30.06.2015 г. са в размер на 6 040,1 млн. лв., 49,9 % от програмата за годината и формират 71,1 % от данъчните приходи по държавния бюджет. Съпоставено със същия период на предходната година постъпленията нарастват номинално с 638,0 млн. лв. основно в резултат на по-високите приходи от ДДС от сделки в страната и ВОП и акцизи през първото полугодие на 2015 г. в сравнение със същия период на 2014 г. Постъпленията от ДДС към 30.06.2015 г. възлизат на 3 946,3 млн. лв., което представлява 51,0 % от разчета за годината. Приходите от акцизи (нето) от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки към 30.06.2015 г. са в размер на 2 006,7 млн. лв. или 48,0 % от годишния разчет. Постъпленията от мита към юни 2015 г. възлизат на 75,4 млн. лв. или 52,1 % от планираните в ЗДБРБ за 2015 година. Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 11,6 млн. лв., при заложен в годишните разчети към ЗДБРБ за 2015 г. 30,3 млн. лева.

Постъпленията от *други данъци* по държавния бюджет за отчетния период са в размер на 96,3 млн. лв. или 79,8 % от годишния разчет и с 11,8 % повече от постъпленията за същия период на миналата година.

Отчетените неданъчни приходи по държавния бюджет за шестте месеца на 2015 г. са в размер на 1 034,8 млн. лв. Постъпленията за отчетния период представляват 63,0 % от разчета за годината, като основна част от се формира от неданъчните приходи по бюджетите на министерствата и ведомствата – 759,7 млн. лв., в т.ч. 485,7 млн. лв. приходи от държавни такси. По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на годината са постъпили приходи в размер на 56,1 млн. лв. (40,1 % от предвидените за годината), като най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси – 48,1 млн. лева. Вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2014 година е в размер на 48,6 млн. лева. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2015 г. са в размер на 24,3 млн. лв., при заложен в разчетите по ЗДБРБ за 2015 г. 63,1 млн. лева.

Постъпилите **помощи** по държавния бюджет към 30.06.2015 г. са в размер на **7,4 млн. лв.** и са главно по бюджетите на министерствата и ведомствата.

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за първото полугодие на 2015 г. е 9 586,3 млн. лв. или 46,8 % от предвидените в ЗДБРБ за 2015 г.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на **3 634,2 млн. лв.**, което представлява 44,6 % от предвидените в ЗДБРБ за 2015 г. средства. Спрямо същия период на предходната година намаляват номинално със 192,6 млн. лв. (5,0 процента).

Размерът на извършените текущи нелихвени разходи за периода е 3 504,2 млн. лв., което представлява 48,3 % от разчета за годината, а за капиталови разходи и нетен прираст на държавния резерв са изразходвани 129,9 млн. лв. или 14,8 % спрямо разчета за годината.

Лихвените плащания по държавния бюджет за първото полугодие на 2015 г. са в общ размер на 288,8 млн. лв. или 34,1 % от предвидените в разчета за годината. Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към 30.06.2015 г. са в размер на 121,6 млн. лв. (24,2 % от разчета за годината) и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар. Лихвите по външни заеми по държавния бюджет за отчетния период са в размер на 167,2 млн. лв. (48,8 % от ЗДБРБ за 2015 г.). От тях 142,2 млн. лв. са разходите по централния бюджет и 25,0 млн. лв. са тези по бюджетите на министерствата и ведомствата. Разходите за лихви по ДИЗ, вкл. крайни бенефициенти-търговски дружества, към края на месец юни са в размер на 25,0 млн. лева.

Нетният размер на **трансферите по държавния бюджет** за отчетния период е 5 158,0 млн. лв. или 49,4 % от одобрените за годината, като в т. ч.:

✓ на **социалноосигурителните фондове (нето)** – **3 040,5 млн. лв.**, което представлява 50,2 % от годишния разчет;

- ✓ на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, БНТ, БНР и БТА) – 290,8 млн. лв. или 48,7 % от годишния разчет;
- ✓ трансфери/субсидии от държавния бюджет за общините (нето) - към 30.06.2015 г. те са в размер на 1 503,8 млн. лева.

Частта от вноската на България в общия бюджет на ЕС, изплатена през първото полугодие на 2015 г. от централния бюджет възлиза на 505,3 млн. лв., което е в съответствие с регламент 1150/2000 на Съвета на Европейския съюз.

Към 30.06.2015 г. бюджетното салдо по държавния бюджет е отрицателно в размер на 50,0 млн. лева.

1.1 Бюджет на Народното събрание

За първото полугодие на 2015 г. отчетените приходи са в размер на 0,9 млн. лв. или 58,8% от предвидените за годината. С най-голям относителен дял са отчетените приходи и доходи от собственост.

Отчетените разходи към 30.06.2015 г. на НС са в размер на 21,6 млн. лв. или 40,8% от разчетените средства със ЗДБРБ за 2015 г. Изпълнението на разходната част е в рамките на прогнозираното за текущата година.

1.2 Бюджет на съдебната власт

По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на годината са постъпили приходи в размер на 56,1 млн. лв., които представляват 40,0 % от предвидените за годината. От отчетените приходи, най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси – 48,1 млн. лв., като одобрени със ЗДБРБ за 2015 г. са 120,0 млн. лв. или изпълнението е 40,1 %. За сравнение към 30.06.2014 г. са отчетени общо неданъчни приходи в размер на 65,4 млн. лв., от които 58,0 млн. лв. приходи от съдебни такси (48,3 % спрямо закона).

Разходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 235,2 млн. лв. или 49,7 % от планираните със ЗДБРБ за 2015 г. (473,0 млн. лв.). За сравнение, през същия период на 2014 г. са отчетени разходи в размер 229,0 млн. лв., които представляват 52,8 % спрямо определените с годишния закон 434,0 млн. лева.

2. Бюджети на общините

➤ Приходи

Собствените приходи по бюджетите на общините към 30.06.2015 г. са в размер на 1 076,3 млн. лв., което представлява 55,8 % от планираните с разчетите за 2015 година. Спрямо същия период на миналата година приходите по общинските бюджети нарастват номинално с 61,0 млн. лева. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 440,1 млн. лв. или 58,1 % от годишните разчети за 2015 г. и с 6,7 % повече спрямо първото полугодие на 2014 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 636,2 млн. лв. или 54,3 % от планираните и с 5,6 % повече спрямо същия период на предходната година. С най-значителен дял в приходите от общински данъци е данъкът върху недвижимите имоти – 42,2 %, следват данък върху превозните средства – 33,0 % и данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин – 22,3 процента.

При данъчните приходи изпълнение, изпреварващо разчетите по КФП, се наблюдава при данъка върху недвижимите имоти – 185,5 млн. лв. или 64,4 % спрямо разчетите за 2015 г. и 105,5 % спрямо събраните за същия период на 2014 година и данъка върху превозните средства – 145,2 млн. лв. или 63,0 % от разчетените по КФП за 2015 г. и 107,0 % спрямо събраните приходи от този данък за първото полугодие на 2014 г. Изпълнението при данъка при придобиване на имущество по дарения и възмезден начин е 98,3 млн. лв., което е 46,7 % спрямо разчетите и 110,1 % спрямо първото шестмесечие на 2014 г. През отчетния период по бюджетите на общините са постъпили 6,8 млн. лв. от патентен данък (54,0 % от годишния разчет), 4,1 млн. лв. от туристически

данък(25,9 % от годишния разчет) и 0,1 млн. лв. приходи от други данъци.

Общият размер на *неданъчните приходи* по местните бюджети е 629,8 млн. лв. (54,8 % от разчетите по КФП за 2015 г.). Най-голям относителен дял заемат приходите от общински такси (432,1 млн. лв.) – 68,6 %, следват приходите и доходите от собственост (107,7 млн. лв.) – 17,1 %, постъпленията от продажба на нефинансови активи (53,7 млн. лв.) – 8,5 % и приходите от глоби, санкции и наказателни лихви (27,7 млн. лв.) – 4,4процента. Съпоставени с полугодieto на 2014 г. постъпленията от неданъчни приходи са нараснали с 40,9млн. лв. или 6,9 процента. От неданъчните приходи с най-добро изпълнение са *постъпленията от общински такси* – 57,1 % от разчетените по КФП за 2015 г. и 103,4 % спрямо събраните за същия период на 2014 г., *приходите от концесии* – съответно 56,1 % и 111,4 % и другите неданъчни приходи – съответно 52,9 % и 120,3 %. Леко забавяне спрямо годишния разчет се наблюдава при глобите, санкции и наказателни лихви, приходите и доходи от собственост и приходите от продажба на нефинансови активи.

През отчетния период по общинските бюджети са постъпили 6,4 млн. лв. приходи от *помощи* или 28,6 % от разчетените за годината 22,5 млн. лв. Спрямо първото полугодие на 2014 г. са отчетени с 53,4 % по-малко постъпления от помощи, тъй като по-голямата част от средствата от Европейския съюз или по други международни програми се администратират и управляват чрез сметки на общините за средства от Европейския съюз.

➤ **Разходи**

Към 30.06.2015 г. общините са отчетели общо разходи в размер на 2 181,7 млн. лв., които представляват 50,7 % от разчетените по КФП за 2015 г. разходи. Текущите разходи възлизат на 1 941,4 млн. лв. (53,7 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 240,3 млн. лв. или 34,9 % от разчета към КФП за 2015 година.

Най-голям относителен дял в текущите нелихвени разходи на общините заемат разходите за персонал, включващи заплати и възнаграждения на персонала, други възнаграждения и плащания и осигурителни вноски (1 025,1 млн. лв.) – 53,4 %, следват разходите за издръжка, вкл. разходите за членски внос и платените данъци, такси и административни санкции (745,0 млн. лв.) – 38,8 %, разходите за субсидии (73,9 млн. лв.) – 3,8 % и изплатените текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата (70,3 млн. лв.) – 3,7 %. В отделните разходни направления най-висок процент на изпълнение спрямо годишните разчети при текущите нелихвени разходи към края на първото полугодие на 2015 г. има при субсидиите – 128,0 %. Високият процент на изпълнение се дължи на факта, че в субсидиите за нефинансови предприятия общините отчитат предоставените субсидии за вътрешноградски и междуселищни превози, които се планират в централния бюджет, а по пътя на изпълнението се предоставят на общините, които от своя страна предоставят субсидията за транспортните фирми и дружества. Следващи по процент на изпълнение са текущите трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата – 69,1 %, стипендиите – 58,2 %, разходите за персонал – 53,1 % и разходите за издръжка – 49,9 %.

Разходите за лихви възлизат на 20,5 млн. лв., което е 79,8 % от предвидените за годината. От тях 11,8 млн. лв. са по вътрешни заеми и 8,7 млн. лв. по външни заеми.

Общият размер на отчетените разходи за дофинансиране на делегираните от държавата дейности с местни приходи е 56,2 млн. лв., от които 50,2 млн.лв. текущи разходи и 6,0 млн.лв. капиталови разходи.

➤ **Финансиране**

За първото полугодие на годината по общинските бюджети са изплатени погашения по заеми от чужбина в размер на 6,5 млн. лв., като размерът на новополучените заеми от чуждестранни кредитори е 29,3 млн. лв.

От банки в страната през разглеждания период общините са получили 28,6 млн. лв., а са направили погашения към същите за 34,4 млн. лв. Нетният размер на заемите от други лица от страната е положителен -54,9 млн. лв., преобладаваща част от които са заеми и погашения към Фонд ФЛАГ.

Новоемитираните общински ценни книжа през първото полугодие на годината са 15,0 млн. лв., а погашенията по този вид инструменти са за 8,3 млн. лева.

Общините приключиха първото полугодие на 2015 г. с бюджетни наличности в размер на 895,6 млн. лева.

Средствата, получени от общинската приватизация към 30.06.2015 г., са в размер на 9,8 млн. лева.

3. Социалноосигурителни фондове

3.1 Държавно обществено осигуряване

Общата сума на **приходите и помощите** по бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) към 30.06.2015 г. възлиза на 2 331,7 млн. лв., което представлява 50,9 % от заложените в Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2015 г. (ЗБДОО) 4 580,6 млн. лева. Най-голям е дялът на приходите от осигурителни вноски, които за отчетния период са в размер на 2 319,8 млн. лв. (99,5 % от общите приходи). Съпоставени със същия период на предходната година са постъпили с 207,8 млн. лв. (9,8 %) повече приходи от осигурителни вноски. Върху състоянието на приходите през 2015 г. влияние оказват следните основни фактори:

- ◆ Минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи професии нарастват средно с 4,4 % за 2015 г. в сравнение с 2014 г. За 2015 г. са договорени минималните осигурителни прагове за 42 икономически дейности със средно увеличение спрямо 2014 г. от 4,0 %. За останалите икономически дейности, където не бяха постигнати споразумения се прилага средният процент на нарастване на минималните осигурителни прагове в договорените икономически дейности. Най-ниският минимален осигурителен доход е 360 лв. и е равен на размера на минималната работна заплата от началото на 2015 г.;

- ◆ Увеличението на максималния месечен размер на осигурителния доход за 2015 г. от 2 400 лв. на 2 600 лева;

- ◆ Увеличението на минималният осигурителен доход за земеделските производители и тютнопроизводители от 240 лв. на 300 лв. от 1 януари 2015 г.

Отчетените неданъчни приходи възлизат на 11,9 млн. лв. или 108,9 % спрямо планираните в ЗБДОО за 2015 г. 10,9 млн. лв., като преобладават приходите от глоби, санкции и наказателни лихви в размер на 8,6 млн. лева.

Размерът на извършените **разходи** за първото полугодие на 2015 г. по бюджета на ДОО е 4 774,1 млн. лв., което представлява 49,6 % от предвидените в ЗБДОО за 2015 г. средства. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял в общите разходи са разходите за пенсии и обезщетенията и помощите изплащани на основание Кодекса за социално осигуряване – общо 4 727,4 млн. лв., или 99,0 % от общия размер на разходите за отчетния период. Спрямо същия период на миналата година, общо разходите по бюджета на ДОО са със 192,0 млн. лв. (4,2 %) повече. Отчетените разходи за **пенсии** по бюджета на ДОО към 30.06.2015 г. възлизат на 4 148,9 млн. лв., което е със 155,8 млн. лв. повече спрямо първите шест месеца на 2014 година.

Отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по КСО за първото полугодие на 2015 г. са в размер на 578,5 млн. лева. Спрямо същия период на миналата година изплатените обезщетения по КСО са с 38,9 млн. лв. (7,2 %) повече.

3.2 Национална здравноосигурителна каса

Общият размер на събраните приходи по бюджета на НЗОК към юни 2015 г. възлиза на 1 022,4 млн. лв., което представлява 49,7 % от предвидените със Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2015 г. – 2 055,3 млн. лева. Постъпленията от здравноосигурителни вноски са в размер на 1 014,6 млн. лв., 49,7 % изпълнение на утвърдените със ЗБНЗОК за 2015 г. средства в размер на 2 040,7 млн. лева. Събраните неданъчни приходи към края на месец юни са 7,8 млн. лв., 53,6 % от заложените в ЗБНЗОК за 2015 г., като основната част от тях са приходи от глоби и санкции.

Полученият трансфер от МЗ за финансиране на разходите за лекарствени продукти – ваксини и дейности по прилагането им за здравните дейности по чл. 82, ал. 2, т. 3 от Закона за здравето; за

дейности за здравнонеосигурени лица, включващи: комплексно диспансерно (амбулаторно) наблюдение при пациенти с кожно-венерически и психиатрични заболявания; интензивно лечение; дейности по чл. 82, ал. 1, т. 2 от ЗЗ и за сумите по чл. 37, ал. 6 от Закона за здравното осигуряване за първото полугодие на 2015 г. е в размер на 11,6 млн. лв., което представлява 48,5 % от заложените със ЗБНЗОК за 2015 г. средства в размер на 24,0 млн. лв.

Отчетените разходи към 30.06.2015 г. са в размер на 1 550,5 млн. лв. и представляват 50,5 % от предвидените в ЗБНЗОК за 2015 г. 3 072,2 млн. лева. Най-голям относителен дял (98,2 %) заемат здравноосигурителните плащания, които възлизат на 1 522,0 млн. лева. В отделните направления на здравноосигурителни плащания, изпълнението на бюджета по предварителни данни за първото полугодие на 2015 г. е следното:

- ✓ *Първична извънболнична медицинска помощ* – 91,4 млн. лева;
- ✓ *Специализирана извънболнична медицинска помощ* – 101,6 млн. лева;
- ✓ *Дентална помощ* – 68,2 млн. лева;
- ✓ *Медико-диагностична дейност* – 35,9 млн. лева;
- ✓ *Лекарствени продукти, медицински изделия и др.* – 326,7 млн. лева;
- ✓ *Медицински изделия в болничната помощ* – 36,3 млн. лева;
- ✓ *Болнична помощ* - изплатени са 736,5 млн. лева. Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третират и преведените 35,7 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл. 5 от Закона за лечебните заведения. Реално усвоените средства за болнична помощ, вкл. трансферите възлизат на 772,2 млн. лева;
- ✓ *Лекарствена терапия при злокачествени заболявания* – 110,6 млн. лева;
- ✓ *Други здравноосигурителни плащания* – 14,8 млн. лева.

За периода са отчетени плащания в размер на 8,9 млн. лв. от предоставения трансфер от Министерството на здравеопазването за дейности за здравнонеосигурени лица, лекарствени продукти и за потребителска такса.

По бюджета на НЗОК за 2015 година са утвърдени 44,2 млн. лв. за административни разходи на институцията, които включват разходите за персонал и за текуща издръжка. За първото полугодие са отчетени 19,2 млн. лв., което представлява 43,5 % от годишния разчет на разходите. Усвоените средства за административни разходи заемат 1,2 на сто в структурата на общите разходи за отчетния период.

4. Бюджети по чл. 13, ал. 3 на Закона за публичните финанси

4.1 Държавни висши училища

Приходите на висшите училища за първото полугодие на 2015 г. са в размер на 146,5 млн. лв. или 50,3 % от планираните за годината. Спрямо същия период на 2014 г. постъпленията на ДВУ са се увеличили с 0,2 млн. лева. Преобладаваща част от приходите – 88,9 % (130,3 млн. лв.) са приходите от продажба на услуги, стоки и продукция, където се включват събрани таксите, заплащани от студентите и докторантите за летния семестър на учебната 2014/2015 година.

Разходите на висшите училища към края на месец юни са в размер на 337,6 млн. лв. и представляват 46,6 % от разчетите за 2015 г. С най-голям относителен дял са разходите за персонал (заплати, други възнаграждения и осигурителни вноски) - 68,9 %, следвани от плащанията за издръжка (21,4 %). Разходите за стипендии са 5,2 % от общите разходи.

4.2 Българска академия на науките

Реализираните приходи на БАН към 30.06.2015 г. възлизат на 13,2 млн. лв. или 40,0 % от разчетите към ЗДБРБ за 2015 година. Основна част от реализираните приходи са от продажби на услуги, стоки и продукция (89,8 % от общите приходи) и се получават по линия на международни програми, проекти и по договори за научни разработки. Сравнени с приходите към полугодieto на

2014 г., постъпленията са по-ниски с 0,2 млн. лв. (1,2 %). Основна част от реализираните собствени приходи на поделенията в системата на БАН са в резултат от участието в международни проекти за научни разработки. Голяма част от тези приходи са свързани с конкретни договорни задължения и не могат да се използват за общоакадемични нужди.

Към края на първото полугодие **БАН отчита разходи** в размер на 54,6 млн. лв., което представлява 46,3 % от годишния разчет. Спрямо първото полугодие на 2014 г. се отчита увеличение на разходите със 7,0 процента. Най-голям относителен дял имат разходите за персонал – 35,8 млн. лв. или 65,6 % от отчетените общо разходи.

4.3 Българско национално радио

Приходите по бюджета на БНР за периода са в размер на 1,1 млн. лв., което представлява 53,2 % от планираните за годината. Отчетените приходи са постъпления от продажби на услуги, стоки и продукция и от наеми на имущество и други. Спрямо първото полугодие на предходната година неданъчните приходи са с 0,4 млн. лв. повече (ръст от 47,4 %), в резултат на отчетени по-високи стойности от реклама, спонсорски и др. услуги, които формират основния дял приходи по бюджета на националното радио.

Изпълнението на **разходите по бюджета на БНР** възлиза на 20,7 млн. лв. или 46,9 % от предвидените в ЗДБРБ за 2015 г., като спрямо същия период на предходната година се отчита намаление от 1,6 млн. лв. Средствата са усвоени за реализирането на основните цели и дейности на БНР по подготовката, създаването и разпространението на национални и регионални радиопрограми съгласно разпоредбите на Закона за радиото и телевизията. В разпределението на разходите по бюджета на БНР е включен и преходния остатък за 2014 г. (съгл. чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията) в размер на 1,7 млн. лв. Отчетените **трансфери** общо са в размер на 21,9 млн. лв. (51,9 % от средствата, определени за БНР със ЗДБРБ за 2015 г.). От тези средства 18,5 млн. лв. са за плащания на БНР и 3,4 млн. лв. за поети осигурителни вноски и данъци.

4.4 Българска национална телевизия

Приходите на БНТ за първото полугодие на 2015 г. са в размер на 2,6 млн. лв. при планирани за годината 7,5 млн. лв. или за отчетния период са постъпили 34,0 % от планираните за годината. Спрямо първото полугодие на предходната година неданъчните приходи са с 2,95 млн. лв. по-малко или спад от 53,6 %, в резултат на отчетени по-ниски стойности приходи от реклама, спонсорски и технически услуги, които формират основния дял приходи по бюджета на БНТ.

Отчетените **разходи на БНТ** към 30.06.2015 г. са в размер на 31,0 млн. лв. или 42,7 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2015 г., като това е с 8,4 млн. лв. по-малко спрямо същия период на предходната година. Средствата са усвоени за реализирането на основните цели и дейности на БНТ по подготовката, създаването и разпространението на телевизионна програма съгласно разпоредбите на Закона за радиото и телевизията. Отчетените **трансфери** общо са в размер на 32,6 млн. лв. (50,0 % от средствата, определени за БНТ със ЗДБРБ за 2015 г.). От тези средства 28,7 млн. лв. са за плащания на БНТ и 3,9 млн. лв. за поети осигурителни вноски и данъци.

4.5 Българска телеграфна агенция

Приходите на БТА към 30.06.2015 г. са 0,8 млн. лв. или 38,9 % от предвидените за годината, като това са постъпления от продажба на информационни продукти и услуги.

Отчетените **разходи на БТА** за периода са 2,9 млн. лв., което е 43,7 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2015 г. Отчетените **трансфери** общо за периода са в размер на 2,0 млн. лв. или 46,6 % от средствата, определени за БТА със ЗДБРБ за 2015 година.

5. Сметки за средствата от Европейския съюз на бюджетни организации

5.1 Сметка за средствата от Европейския съюз на Национален фонд към Министерство на финансите

По сметките на Национален фонд (НФ) към 30.06.2015 г. са постъпили приходи (нето) по програмите, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз (ЕС), програмите, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд (включително Инициативата за младежка заетост), Кохезионния фонд и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се (ФЕПН) на ЕС за финансовата рамка 2014 – 2020 г., ФМ на ЕИП и НФМ, двустранните програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС и Българо-швейцарската програма за сътрудничество в размер на 1 599,0 млн. лв., като в тази сума са включени и отразените (нето) в отчетността на НФ операциите по постъпването по банковите бюджетни сметки на Министерство на регионалното развитие и благоустройството на чуждото финансиране по двустранните програми за трансгранично сътрудничество и изплатените средства от получения ресурс към бенефициенти извън страната.

Извършените разходи (нето) за периода с натрупване чрез сметките на НФ възлизат на 326,0 млн. лв. По видове разходи изпълнението е както следва: 62,24 % от общия размер са капиталови разходи, 37,73 % са субсидии, а 0,03 % са текущи разходи.

Изходящите трансфери (нето) за същия период са в размер на 856,4 млн. лв. (включват предоставените трансфери към бенефициенти по Оперативните програми на ЕС - програмни периоди 2007 – 2013 г. и 2014 – 2020 г., по двустранните програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС за периода 2007 – 2013 г., ФМ на ЕИП 2009-2014 г., Норвежки ФМ 2009-2014 г. и Българо-швейцарската програма за сътрудничество, възстановени суми по приключили проекти, възстановени недопустими разходи и др. от бенефициент-бюджетни организации, както и предоставеното авансово финансиране по реда на ДДС6/2011 г.). В консолидираната отчетност на НФ са отразени и трансфери (нето) към бенефициенти в размер на 0,4 млн. лв., които са за сметка на средства предоставени на МРРБ от държавите-партньори по двустранните програми за трансгранично сътрудничество.

Във връзка с изпълнение на Оперативните програми - програмен период 2007 – 2013 г. и програмен период 2014 – 2020 г., двустранните програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС 2007 – 2013 г., НФМ и ФМ на ЕИП 2009 – 2014 г. по сметките на Национален фонд са получени трансфери от централния бюджет на стойност 203,3 млн. лева.

Натрупаните лихви в резултат на управлението на свободните средства в обслужващите търговски банки към 30.06.2015 г. възлизат на 0,2 млн. лева.

Наличностите по сметката за средства от ЕС на НФ към 30.06.2015 г. възлизат на 1 663,9 млн. лв., като в БНБ са в размер на 1 637,3 млн. лв., а в търговските банки са в размер на 26,6 млн. лева.

Структурни и Кохезионния фондове (СКФ) 2007 – 2013 г.

В качеството си на Сертифициращ орган по Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз през отчетния период НФ е изготвил и изпратил до ЕК 20 бр. заявления за плащане на обща стойност 470,5 млн. лв. Общо получените средства по Оперативните програми от началото на годината са в размер на 1 392,5 млн. лв. (в тази сума влизат и възстановени средства от ЕК по изпратени Сертификати в края на 2014 г.) и са разпределени както следва:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 79,8 млн. лева;
- ОП „Техническа помощ” – 10,9 млн. лева;
- ОП „Регионално развитие” – 320,6 млн. лева;
- ОП „Транспорт” – 170,6 млн. лева;
- ОП „Околна среда” – 582,1 млн. лева;

- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 206,3 млн. лева;
- ОП „Административен капацитет” – 22,2 млн. лева.

Във връзка с получените Междинни доклади по сертификация (МДС) и Декларации за допустимост на разходите (ДДР) по оперативните програми са извършени проверки на място от експертите на НФ преди сертифициране на разходите към ЕК при Управляващите органи.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми, включително изходящите трансфери (нето) към бюджетни организации за периода са в размер на 1 095,5 млн.лв., като разпределението по Оперативни програми е следното:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 195,4 млн. лева;
- ОП „Техническа помощ” – 5,8 млн. лева;
- ОП „Регионално развитие” – 171,9 млн. лева;
- ОП „Транспорт” – 221,7 млн. лева;
- ОП „Околна среда” – 332,7 млн. лева;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 157,3 млн. лева;
- ОП „Административен капацитет” – 10,7 млн. лева.

Извършените разходи (нето) до 30.06.2015 г. включително, съгласно указанията на ДДС № 6 от 03.09.2011 г., са в размер на 61,0 млн. лева.

Европейски фонд за регионално развитие, Европейски социален фонд (включително Инициативата за младежка заетост), Кохезионен фонд и ФЕПН на Европейския съюз за финансова рамка 2014 – 2020 г.

През отчетния период Европейската комисия преведе средства в размер на 183,6 млн. лева, представляващи първоначално предварителното финансиране за 2014 г. и за 2015 г. в размер на 1% от бюджета на съответната програмата (с изключение на ИМЗ, за която са дадени 30% от бюджета) и са разпределени както следва:

- ОП „Иновации и конкурентоспособност” – 43,5 млн. лева;
- ОП „Добро управление” – 10,6 млн. лева;
- ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура” – 59,0 млн. лева;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 16,2 млн. лева;
- Инициативата за младежка заетост – 32,4 млн. лева;
- ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” – 21,9 млн. лева.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми, включително изходящите трансфери (нето) към бюджетни организации за периода са в размер на 5,1 млн.лв., като разпределението по Оперативни програми е следното:

- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 3,7 млн. лева;
- Инициативата за младежка заетост – 1,3 млн. лева;
- Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се – 0,1 млн. лева.

Програма ФАР и Преходен финансов инструмент

През отчетния период с натрупване са извършени разходи на обща стойност 0,005 млн.лв., а са постъпили възстановени суми от бенефициенти по сметките на Национален фонд в размер на 0,02 млн. лева.

Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94)

От началото на годината по тази програма няма възстановени средства от ЕК и няма извършени разходи.

Програма САПАРД

На 31.12.2009 г. изтече валидността на Годишното финансово споразумение (ГФС) 2006, с което се прекрати и изплащането на субсидии към крайни бенефициенти по програма САПАРД.

От началото на годината са извършени възстановявания от Агенция САПАРД и НАП по дългове в размер на 0,3 млн. лева.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП 2004-2009 г.)

От началото на годината по тази програма няма възстановени средства от ОФМ и няма извършени разходи.

Двустранни програми за европейско териториално сътрудничество през периода 2007 – 2013 г. по външни граници на Европейския съюз

В качеството си на Сертифициращ орган по двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници на Европейския съюз от началото на 2015 г. НФ е изготвил и изпратил до ЕК 6 бр. заявления за плащане на обща стойност 17,4 млн. лева.

Получените по програмите средства с натрупване за периода са в размер на 12,5 млн. лв. (в тази сума влизат и възстановени средства от ЕК по изпратени Сертификати в края на 2014 г.), като в отчетността на НФ са отразени и постъпилите средства за сметка на чуждото финансиране на страните-партньори.

Сумата на разходите и изходящите трансфери (нето) към бюджетни организации в страната, които са направени през същия период по двустранните програми са на обща стойност 15,1 млн. лв., включително за плащания към бенефициенти в страната от банковите бюджетни сметки на МРРБ за сметка на финансиране от страната партньор по тези програми.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. и Норвежки финансов механизъм 2009-2014 г.

Получените общо по двете програми средства към 30.06.2015 г. са в размер на 15,5 млн. лв.

Сумата на разходите и изходящите трансфери (нето), които са направени по тези две програми са на обща стойност 16,8 млн. лева.

За периода НФ е процедираше към Офиса на Финансовия механизъм на ЕИП и НФМ 22 междинни финансови доклада с обща стойност на заявените средства 12,28 млн. лв. За същия период от Офиса на Финансовия механизъм на ЕИП и НФМ са частично одобрени 5 междинни финансови доклада, като отхвърлените за възстановяване средства по тях са на обща стойност 7,39 млн. лева.

Българо-швейцарска програма за сътрудничество за намаляване на икономическите и социални неравенства в рамките на разширения Европейски съюз

Получените средства по програмата за периода с натрупване са в размер на 0,7 млн. лв.

Извършените изходящи трансфери към бенефициенти-бюджетни организации от началото на периода са в размер на 0,02 млн. лева.

5.2 Сметки за средствата от Европейския съюз, администрирани от Разплащателната агенция към Държавен фонд “Земеделие”

➤ Приходи

Планираните приходи по утвърдените годишни разчети на сметката за средства от Европейския съюз на ДФ „Земеделие” за 2015 г. са в размер на 717,0 млн. лв. Към 30.06.2015 г. по отчетни данни, постъпленията са в размер на 267,1 млн. лв. – 37,3 % от годишния план.

- Помощи и дарения от чужбина

Планираните за възстановяване средства от Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) за 2015 г. са в размер на 657,1 млн. лв. Към 30.06.2015 г. са постъпили 251,7 млн. лв., които представляват 38,3 % изпълнение на годишния план.

Планираните за възстановяване средства от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) за 2015г. са 7,1 млн.лв. През първите две тримесечия на 2015 г. постъпилите средства са 1,9 млн. лв., представляващи 27 % изпълнение на годишния план.

Планираните за възстановяване средства от Европейския фонд по рибарство (ЕФР) за 2015г. са 52,7 млн. лв., от които към 30.06.2015 г. са постъпили 25,4 % в размер на 13,4 млн. лева.

➤ **Разходи**

Общият размер на планираните за 2015 г. разходи по утвърдените годишни разчети на сметката за средства от ЕС на ДФ „Земеделие” възлизат на 964,0 млн. лв. Към 30.06.2015 г. отчетените разходи са в размер на 143,7 млн. лв. – 14,9 % от годишния план.

- Субсидии за непублични бенефициенти

За 2015 г. като субсидии за непублични бенефициенти са планирани 178,3 млн. лв. Отпуснатите средства за субсидии за нефинансови предприятия през първото полугодие на 2015 г. са в размер на 17,5 млн. лв., в т.ч. за:

✓ средства по Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) и национално съфинансиране за директни плащания, прехвърлени към ЕЗФРСР – 11,4 млн. лв., При планирани средства в размер на 139,8 млн. лв., изпълнението е 8,2 %;

✓ средства за финансиране на пазарни мерки – 6 млн. лв., представляващи 29,4 % от планираните 20,4 млн. лева;

✓ средства за финансиране на проекти по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” (ОПРСР)– 0,04 млн. лв., възлизащи на 0,2 % от планираните 18 млн. лева.

- Субсидии за организации с нестопанска цел

За 2015 г. като субсидии за организации с нестопанска цел са планирани 1,1 млн. лв. Отпуснатите средства към 30.06.2015 г. са в размер на 7,1 млн. лв., в т.ч. за:

✓ по ПРСР, в т.ч. и национално съфинансиране за директни плащания, прехвърлени към ЕЗФРСР – 3,8 млн. лева;

✓ за пазарни мерки – 2,3 млн. лева;

✓ по ОПРСР – 0,9 млн. лева.

- Капиталови трансфери

За 2015 г. са планирани капиталови трансфери в размер на 784,6 млн. лв., от които 710,6 млн. лв. по ПРСР, 22,0 млн. лв. за пазарни мерки и 52,0 млн. лв. по ОПРСР.

Изплатените средства към 30.06.2015 г. възлизат на 119,1 млн. лв., както следва:

✓ по ПРСР – 104,8 млн. лв., или 14,7 % изпълнение на предвидените за годината;

✓ по ОПРСР – 7,2 млн. лв., или 13,8 % от планираните;

✓ за пазарни мерки – 7,1 млн. лв., 32,3% изпълнение

➤ **Трансфери между сметки за средства от Европейския съюз**

За първото полугодие на 2015 г. са отчетени трансфери (нето) между сметки за средства от ЕС в размер на (-41,8) млн. лв. Получените трансфери от бюджетни организации и общини са в размер на 0,7 млн. лв., а предоставените - в размер на 42,5 млн. лева.

➤ **Финансиране**

Към 30.06.2015 г. са изплатени средства по следните направления:

✓ 1 186,9 млн. лв. за директни плащания за сметка на ЕФГЗ – 94,5 % от планираните 1 255,8 млн. лева;

- ✓ 15,0 млн. лв. за сметка на ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания;
- ✓ 6,6 млн. лв. за пазарни мерки;
- ✓ 14,4 млн. лв. за реструктуриране на лозови масиви.

Възстановените суми от Европейския съюз към 30.06.2015 г. са както следва:

- ✓ 1 123,6 млн. лв. за директни плащания;
- ✓ 326,0 млн. лв. възстановени средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания.
- ✓ 3,2 млн. лв. за пазарни мерки;
- ✓ 8,5 млн. лв. за реструктуриране на лозови масиви.

Предоставените суми (нето) по разчети с ЦБ за финансиране на плащания при недостиг на средства за периода 01.01-30.06.2015г. са 278,2 млн. лева.

Извършените плащания за сметка на други бюджети (нето) са в размер на 0,04 млн. лева.

Възстановените средства по активирани гаранции и поръчителства са в размер на 0,3 млн. лева.

6. Бюджети по чл. 13, ал. 4 на Закона за публичните финанси

6.1 Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда(ПУДООС)

• Изпълнение на приходите

Отчетените постъпления по бюджета на ПУДООС за първото полугодие на 2015 г. са в размер на 156,4 млн.лв., при годишен план 180,7 млн.лв. или изпълнението им възлиза на 86,5 % спрямо разчетените приходи по бюджета на предприятието за 2015 г.

За първото полугодие ПУДООС отчита приходи от държавни такси в размер на 41,1 млн. лв. при годишен разчет 43,0 млн. лв. или изпълнението възлиза на 95,6 %.

В изпълнение на Закона за ограничаване изменението на климата, постъпленията от продажбата на квоти на парникови газове се включват по бюджета на ПУДООС. В тази връзка Министерство на околната среда и водите в качеството си на тръжен продавач на квоти за емисии на парникови газове е превело постъпилите приходи по сметката на ПУДООС и към 30 юни 2015 г. са отчетени приходи от постъпления от продажба на нефинансови активи в размер на 113,7 млн. лв., при годишен план 135,7 млн. лв. или изпълнението възлиза на 83,8 %. От тях 1,4 млн. лв. са приходи от продажба на квоти за емисии от авиационна дейност и приходи от продажба на квоти за емисии от инсталации чрез търг в размер на 112,3 млн. лева.

• Изпълнение на разходите

Към 30.06.2015 г. отчетените разходи по бюджета на ПУДООС са в размер на 8,4 млн. лв., при годишен план 89,9 млн. лева.

Общият размер на разходите за отчетния период е разпределен както следва: за персонал - 0,9 млн. лв.; за текуща издръжка – 0,6 млн. лв. и за разходи за извършване на одит по проекти на Оперативна програма „Околна среда” на независим одиторски контрол в изпълнение изискванията на Управляващия орган – 0,4 млн. лева.

Всички разчетени разходи по придобиване на дълготрайни материални активи, след решения на управителния съвет на ПУДООС, са предоставят като трансфер на други бюджетни организации. Към 30.06.2015 г. отчетените средства, като трансфери от/за държавни предприятия и други лица, включени в консолидираната фискална програма (нето) са в размер на 19,3 млн. лв. От тях 33,7

млн. лв. са предоставени за финансиране на договори с общини и бюджетни структури за екологични проекти и дейности.

Към 30.06.2015 г. в изпълнение на РМС №201/26.03.2015 г. ПУДООС е предоставил временни безлихвени заеми на Националния доверителен екофонд(НДЕФ) в размер на 6,5 млн. лв., които представляват 49,7% от планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2015 г. капиталови трансфери в размер на 13,0 млн. лева.

Въз основа на Решенията на Управителния съвет предприятието е предоставило временни безлихвени заеми на общините в размер на 1,9 млн. лв. Отпуснатите безлихвени заеми на общините подлежат на връщане на ПУДООС според подписани споразумения между двете страни.

Средства за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия

Със Закона за държавния бюджет на Република България /ЗДБРБ/ за 2015 г. средствата по чл. 1, ал. 2, раздел II, т. 4.1. за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 70 млн. лева. Финансовите средства се предоставят по бюджетите на министерства, ведомства и общини въз основа на решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС.

Към 30.06.2015г. от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, с ПМС № 26/2015 г., № 64/2015г., № 82/2015г. и № 92/2015 г. на Министерския съвет са одобрени разходи в размер на 47,3 млн.лв. От тях по бюджетите на общините са предоставени 34, 8 млн.лв., а за министерства и ведомства - 12,5 млн. лева.

Средствата са предоставени за закупуване на ваксини срещу болестта син език по овцете и говедата на територията на страната, за осигуряване на аварийно-възстановително оборудване и индивидуални предпазни средства, необходими при участие на подразделения, екипажи и вертолети от Българската армия в аварийно-спасителни операции при бедствия, аварии и катастрофи; за овладяване и преодоляване на последиците от обилните снеговалежи и наводненията през февруари и март тази година и от вредното въздействие на водите на територията на областите Смолян, Кърджали, Пазарджик, Стара Загора и Хасково; за противосвлачищни мероприятия на територията на община Оряхово, община Асеновград и община Кърджали и др.

Към 30.06.2015 г. на основание 34, ал. 3 от ПМС № 8 /2015г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2015г. общините са възстановили 0,7 млн.лв. от обекти, които са приключени.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на отчетените данни и анализа на изпълнението на бюджета за първото полугодие на 2015 г. могат да се направят следните изводи:

- Параметрите по изпълнението на основните показатели в частта на данъчните и неданъчните приходи по националния бюджет индикират положително развитие от началото на годината. Мерките за повишаване на събираемостта на приходите, както и благоприятните развития в икономическата среда през изминалите месеци са сред основните фактори за тази позитивна тенденция.

- Реалният растеж на икономиката се ускори през първите две тримесечия на годината и достигна 2% за първо тримесечие и 2,2% за второ тримесечие, при 1,7% за първата половина на 2014 г. За нарастването на БВП допринесоха както вътрешното търсене, така и износьт.

- Под влияние на ускорената икономическа активност през първото полугодие на 2015 г. търсенето на труд се съживи и подкрепи увеличението на заетостта в страната. Равнището на безработица продължи започналата през миналата година тенденция на понижение на годишна база.

- В следствие на отчетените добри параметри по изпълнението на приходите и стегнатата рамка по отношение на разходите, бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към края на първото полугодие на 2015 година е излишък в размер на 1,1 % от прогнозния БВП – най-значителното по размер превишение на приходите над разходите по КФП към полугодиято от 2008 г. до сега.

- На база на параметрите по приходите към полугодиято и изготвените прогнози в годишен план не се очертава напрежение при изпълнението на планираните данъчни и неданъчни приходи по националния бюджет, като при запазване на тенденциите от предходните месеци може да се очаква преизпълнение на разчетите основно в групата на косвените данъци и приходите от осигурителни вноски.

- Основните предизвикателства при изпълнението на бюджета до края на годината са свързани с концентрирането на значителни по размер плащания по програмите и фондовете на ЕС в последното тримесечие на годината. Във връзка с това се извършва анализ на фактическото състояние и фазата на изпълнение на проектите по Оперативните програми на ЕС с оглед да бъде минимизиран риска от загуба на средства и да се преценят възможностите за осигуряване на ресурс за сметка на националния бюджет до възстановяването на средствата от ЕК.

- На фона на потенциалният риск от по-голямо от планираното с разчетите за годината влошаване на салдото по сметки за средства от ЕС доброто изпълнение в частта на приходите по националния бюджет може да осигури буфер, който да компенсира евентуалното превишение на дефицита по сметките за средства от ЕС и други бюджетни системи.

- Размерът на фискалния резерв към 30.06.2015 г. е 11,0 млрд. лв., в т.ч. 10,8 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,2 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.